

ក្នុងកំឡុងជីវិតដ៏ខ្លីរបស់អ្នកខាងមុខនេះ ។ ហើយសំខាន់
បំផុត គឺអ្នកយកបណ្តាំអញនេះទៅផ្សាយប្រាប់គ្នាយើងជំ-
នាន់ក្រោយ ។ ដើម្បីឲ្យបួន ។ យើងបន្តការតស៊ូរបស់យើងនេះ
រហូតដល់បានជ័យជំនះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវអ្នករុញរានឹងសេចក្តីសម្រេចចិត្តនេះ។
មិនត្រូវឲ្យនរណាមកប្រឆាំងនឹងគំនិតនេះបានឡើយ ។ ចូរ
ពួកវាដក់ស្តាប់ពាក្យដែលគេយោសនាថាមនុស្សនិងសត្វមាន
សេចក្តីត្រូវការរដ្ឋគ្នា ឬ ថាសេចក្តីចម្រើនរបស់មនុស្ស គឺជា
សេចក្តីចម្រើនរបស់សត្វនោះ ។ មនុស្សមិនដែលប្រើ
ប្រយោជន៍នរណា ក្រៅពីប្រយោជន៍វាទេ ។ ដូច្នោះ គួរ
យើងទាំងអស់គ្នា រួមគ្នាជាមួយចិត្តមួយក្នុងការតស៊ូនេះ ។

មនុស្សទាំងអស់ជាសត្រូវ ! សត្វទាំងអស់ជាមិត្ត !
និយាយមកដល់កន្លែងនេះ ស្រាប់តែមានសម្តេចផ្តើម
នោះឡើយ ។ មានកណ្តុរធំបួនលានចេញពីរោងហើយ
មកអង្គុយស្តាប់ ។ ឆ្កែឃើញភ្លាមដេញវត្តកណ្តុររត់ប្រាស
យកអាយុ ចូលរូងវិញយ៉ាងប្រញាប់ ។ អា “គំនិត” ឃើញ
ដូច្នោះហើយ ក៏លើកដៃដើម្បីសូមសេចក្តីស្ងាត់ ។ វាបន្ត
ទៅទៀតថា “សមមិត្ត ! នេះជារឿងមួយដែលត្រូវតែដោះ
ស្រាយភ្លាម ។ ចំពោះសត្វព្រៃដូចជាកណ្តុរឬទន្សាយ តើ

វាជាមិត្តឬជាសត្រូវរបស់យើង ? យើងត្រូវតែសម្រេចដោយ
វិធីបោះឆ្នោត ។ អញសូមដាក់បញ្ហានេះឲ្យអង្គប្រជុំពិនិត្យ :
“តើ កណ្តុរជាមិត្តយើងឬទេ?”

ការបោះឆ្នោតគឺប្រព្រឹត្តឡើងភ្លាម ។ មតិភាគច្រើនបាន
យល់ថាកណ្តុរជាមិត្ត ។ មានតែសម្តេចបួនទេ ដែលប្រឆាំង
គឺអាណ្តូប៊ិនឡា ។ ក៏ប៉ុន្តែក្រោយមក វាបួននាក់នេះ បាន
ស្របមតិគ្នាគេងទៅវិញ ។

អាកំនិតបន្តទៅទៀតថា :

“អញដូចជាអស់អ្វីនិយាយទៀតហើយ ។ អញគ្រាន់តែ
ចង់បញ្ជាក់ហើយរំលឹកថា យើងទាំងអស់គ្នា ត្រូវតាមព្យា
បាទ មនុស្សនិងអំពើរបស់វា ។ អ្វីៗដែលមានជើងពីរ ត្រូវ
ចាត់ទុកជាសត្រូវ ។ អ្វីៗដែលមានជើងបួនឬស្នាបត្រូវ ចាត់
ទុកជាមិត្ត ។ ហើយត្រូវចាំឲ្យច្បាស់ថា ក្នុងការតស៊ូយើងនេះ
យើងមិនត្រូវយកតម្រាប់តាមមនុស្សឡើយ ហើយដល់ពេល
យើងឈ្នះវា យើងក៏មិនត្រូវប្រព្រឹត្តតាមអំពើអាក្រក់របស់វា
ដែរ ។ គ្មានសត្វណាត្រូវរស់ក្នុងផ្ទះ ដេកលើគ្រែ ស្លៀក
ខោអាវ ផឹកស្រា ជក់បារី កាន់លុយ ឬធ្វើជំនួញឡើយ ។
ទម្លាប់របស់មនុស្សជាអំពើបាប ។ ហើយសំខាន់បំផុត
សត្វទាំងអស់មិនត្រូវជិះជាន់គ្នាឯងឡើយ ។ ទោះជាខ្សោយ

អង្គរ គ្មានអង្គរ ឃើញទាំងអស់វាលអង្គរគ្មាន ។ ពិសេស
សម្រាប់គ្នាឯង សព្វទាំងអស់គ្រូស្រីគ្នា ។

ឥឡូវ សម័យវិញ! អញនឹងប្រាប់អំពីយល់សប្តិអញពីយប់
មិញ តែអញមិនអាចរៀបរាប់ឲ្យបានល្អទេ ។ អញយល់សប្តិ
ឃើញលោកយើងនេះ ក្នុងពេលដែលគិតមានមនុស្សរស់នៅ
វាធ្វើឲ្យអញនឹកឃើញរឿងមួយ ដែលអញភ្លេចបាត់ជាយូរអត
ហើយ ។ ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ កាលអញនៅពីតូច បើអញ
និងជ្រូកជាច្រើនទៀត តែងច្រៀងចម្រៀងចាស់មួយ ដែល
អញនៅចាំបានតែមនក្តៅហើយនិងពាក្យបីម៉ាកប៉ុណ្ណោះ ។
អញចេះអាចហ្នឹងតាំងពីតូច តែឥឡូវអញភ្លេចអស់ហើយ ។
យប់មិញអញយល់សប្តិឃើញចម្រៀងនោះ ។ ឥឡូវអញក៏
ចាប់បានវិញនូវចម្រៀងនោះបានទាំងអស់ ទាំងទំនុកទាំងបទ ។

អញនឹងច្រៀងឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នាស្តាប់ ថ្វីបើអញចាស់
ហើយ ហើយសម្លេងអញស្តុកទៀតពីដោយ ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់
អញបច្ចៀងអ្នកទាំងអស់គ្នាឲ្យចេះទា អ្នកនឹងច្រៀងពីពោះ
ជាអញ ។ ចម្រៀងនោះមានឈ្មោះថា “បដិវត្តន៍” ។
និយាយចប់ហើយអាគំនិតគ្រូហែមឲ្យច្របំពង់កហើយក៏ចាប់
ច្រៀង ។ ហើយដូចជារាបានអះអាងពីមុនមែន សម្លេង
វាស្តុក តែវាច្រៀងបានល្អគ្រាន់បើដៃ ។

សត្វស្រែស្រុកសប្រែង តវ៉ែង ។ ។
សត្វនៅគ្រប់កន្លែង តវ៉ែង ។ ។
ចូរស្តាប់យើងផ្ទះ ច្រាប់អ្នក ។ ។
ពីរឿងនៅនាវាមុខ ទៅមុខ ។ ។
មិនយូរមិនឆាប់ឡើយព្រឹក ដោតយ ។ ។
អាមនុស្សមុខជាក្រុយ ប្រល័យ ។ ។
យើងនៅស្រុកសប្រែង តវ៉ែង ។ ។
មុខជាបានសប្បាយ គ្រប់កាយ ។ ។
យើងនឹងអស់កន្លះ ពីច្រមុះ ។ ។
អស់ពីខ្នង
ដំបងនឹងបាក់បែក
ដែកក៏នឹងច្រេះ រយះ ។ ។
យើងនឹងសប្បាយ ហៀរហូរ ។ ។
យើងនឹងសប្បាយ គ្រប់កាយ ។ ។
ស្រូវ ពោត សណ្តែក
ដាច់ណែកយើងទាំងអស់ រំដោះ ។ ។

ថ្ងៃនឹងរាល់ព្រឹក
ទឹកនឹងថ្លាគ្រប់អូរ
វាយោនឹងបក់បករំភើយ

នេះហើយហោរាថាសេរី
 យើងគ្រូវត្តព្រះវិហារ
 ប្រឈើយបុរៈត្រាស់ដល់ស្តាប់
 ប្រញាប់ប្រញាល់ទាំងអស់
 រំដោះយកសេរីភាព
 សត្វនៃស្រុកសម្រែង តវ៉ែង ។។
 សត្វនៅគ្រប់កន្លែង តវ៉ែង ។។
 ដូរចាំស្តាប់យើងផ្ទះ ប្រាប់ផ្ទះ ។។
 ពីរៀននានាថ្ងៃមុខ ទៅមុខ ។។ ”

ចម្រៀងនេះ ធ្វើឲ្យសត្វទាំងអស់សប្បាយស្រើបស្រសាលយ៉ាង
 ខ្ពស់ ។ លុះអាក្រក់និច្ចៀងចប់ សត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នាច្រៀង
 តាម ។ អាណូងដាងគេក៏អាចចាំទំនុកនឹងបទបានខ្លះដែរ ។
 ចំណែកអាណូងដាងគេក៏អាចចាំទំនុកនឹងបទបានខ្លះដែរ ។
 ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ។ ហើយក្រោយពីបានសាតល្អដូច្នោះឡើង
 ពីរបីដង សត្វទាំងអស់ក៏ស្រែកច្រៀងចម្រៀងនេះព្រម ។
 គ្នា ។ គេអាច ឮសូរ ព្រៃព័យ សេរីស្រក ទាបន្តរ ។
 អាទាំងអស់សប្បាយនឹងចម្រៀង អាទាំងអស់ច្រៀងប្រាប់ដល់បង
 បន្ទាប់គ្នា ។ វាប្រហែលជាច្រៀងរាស់ព្រឹកហើយមើលទៅ
 បើសិនជាគ្មានរឿងកំខាននោះ ។

សាមគ្គីសព សម្បែងនេះឲ្យស្តាប់ទៅដល់ពូស្តិត ដែលគ្នា
 ត្រឡាញ់ចេញពីស្រែ គឺកសិករទាហានស្តុចចក្ខុពូកែក្រោយ
 សត្វ ។ គាត់ពញាក់បានកាំភ្លើង ឈររំលែកៀនបន្តប់ហើយក៏
 ចាញ់ប្រាំបួនគ្រាប់ក ។ គ្នាចូលទៅក្នុងផ្ទះដី ។ គ្រាប់ទាំង
 អស់ចូលកប់ក្នុងដីព្រៃដង្កូវ ធ្វើឲ្យសត្វស្រីទម្រង់សត្វទាំង
 ឡាយគ្រូរបញ្ចប់ភ្លាម ។ ម្នាក់ ។ រត់ទៅកាន់ទឹកផ្លែឆ្នាំវិញ។
 សត្វស្តាប់ហើរទៅទំលើបង្កង សត្វទៀតក៏ដេកស្របបើ
 គំនរចម្រើង ។ ហើយភូមិសម្រែងក៏ចូលកាន់សភាពស្ងប់
 ស្ងៀមជាថ្មីវិញ ។

ចំពូក ២

បីថ្ងៃក្រោយមក អាគំនិតបានដេកស្លាប់យ៉ាងស្ងប់ស្ងាត់។
គេយកខ្មៅចរាទៅកប់ចោលនៅឯចំការ ។

ហេតុការណ៍នេះបានកើតឡើងនៅដើមខែមីនា ។ នៅ
ក្នុងកំឡុងបីខែបន្ទាប់ពីហេតុការណ៍នេះមក មានរឿងសម្ងាត់
មួយបានកើតឡើង ។ សាររបស់អាគំនិតបានធ្វើឲ្យសត្វដែល
ចេះគិត មានសេចក្តី រៀបរយឡើងវិញក្នុងជីវិត ។ វាមិនដឹង
ថា បដិវត្តន៍ដែលអាគំនិតបានទាយទុកនោះនឹងផ្ទុះឡើង ទៅ
ពេលណាទេ ។ វាមិនជឿសោះថាព្រឹត្តិការណ៍នោះនឹងកើត
មាននៅក្នុងពេលដែលវានៅរស់នៅឡើយក៏ទេដែរ ។ តែ
ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏វាត្រូវតែរៀបចំខ្លួនប្រាណឲ្យ
ហើយ ។ ការហ្វឹកហ្វឺននិងការរៀបចំគំរោងការណ៍ ត្រូវធ្លាក់
មកលើដៃពួកជ្រូក ដែលគេយល់ថាជាអ្នកឆ្លាតនិងវាងវៃ
ជាងគេទាំងអស់ក្នុងបណ្តាសត្វទាំងឡាយ ។ ក្នុងចំណោមអ្នក
ដែលលេចមុខជាងគេ គឺអា “សំឡី” និងអា “ឈ្មុះ” ដែល
ជាជ្រូកមានវ័យក្មេងហើយដែលពូស្វិតចិញ្ចឹមសំរាប់លក់ ។ អា
“ឈ្មុះ” មានរាងធំដំបង តែកាច ជាជ្រូកពូជអង់គ្លេសតែមួយ

របស់ពូស្វិត ។ វាមិនសូវចេះនិយាយទេ តែចេះដោះស្រាយ
បញ្ហាដោយខ្លួនឯង ។ អា “សំឡី” រៀនវៃជាងអាឈ្មុះ
ចេះនិយាយពីរោះហើយមានគំនិតច្រើន គឺវាមានអាកប្បកិ-
រិយាខុសពីអាឈ្មុះ ។ ក្នុងចំណោមជ្រូកដទៃទៀតដែលពូស្វិត
ចិញ្ចឹមទុកយកសាច់ មានអាមួយនោះឈ្មោះអា “ប្រាជ្ញ” ។
វាមានរាងតូចតែគាត់ ថ្កាស់ធ្លាក់សំយាក ភ្នែកមុត រហ័ស
រហួនហើយមានសម្លេងស្រួយ ។ វានិយាយពូកែ ។ ពេល
រាជដែកដល់ចំណុចពិបាកអ្នក ។ វាតែងតែមានមធ្យោបាយ
និយាយបន្តប់ពីនេះពីនោះ ហើយត្រូវតែរត់កន្ទុយដើម្បីបំភ្លឺ
មតិឲ្យគេឆាប់ជឿ ។ អ្នកណាក៏ទទួលស្គាល់ថា អាប្រាជ្ញចេះ
ធ្វើអ្វី ។ ដែលខ្មៅឲ្យទៅជាសបាន ។

ជ្រូកទាំងបីនេះបានរៀបចំពាក្យបណ្តាំរបស់អាគំនិត ឲ្យ
ទៅជាគោលគំនិតធំ ។ ដែលវានាំគ្នាដាក់ឈ្មោះថា “លទ្ធិសត្វ
និយម” ។ ស្ទើរតែរាល់យប់ រាល់អាទិត្យ ឲ្យតែពូស្វិតចូល
ដេក វានាំគ្នាប្រជុំសម្ងាត់នៅក្នុងជ្រូកហើយពន្យល់អំពី
គោលការណ៍នៃ “លទ្ធិសត្វនិយម” ដល់សត្វទាំងឡាយ ។
ថ្ងៃដំបូងមានការផ្តាំផ្តង់និងព្រមព្រៀងយកភ្លើយបន្តិច ព្រោះសត្វខ្លះ
នៅជាប់ចិត្តនិងមានភក្តីភាពចំពោះអាគំនិត ដែលវាបានចាត់
ទុកថាជាព្រះគ្រូទៅហើយ ។ វាសត្វខ្លះទៀតនៅតែពោល

អដែលៗថា: “ចៅហ្វាយស្លឹកបានចិញ្ចឹមយើង ។ បើគ្មានគាត់
រុទ្ធនោះ យើងមុខជាអត់បាយស្លាប់” ។ សត្វខ្លះទៀតឆ្ងល់ថា:
“ចាំខ្ញុំឲ្យធ្វើអ្វីទៀត ក្រោយពីយើងបានស្លាប់ទៅហើយ?” ខ្លះ
ទៀតគិតថា: “បើបដិវត្តន៍នឹងផ្ទុះវិបល តើវាខុសគ្នាគ្រង់ណា
បើយើងជួយក៏ដូចជាមិនជួយ?” ។

សំណួរទាំងនេះ ធ្វើឱ្យជ្រួតជ្រាបចិត្តនិងពន្យល់ថាជាគំនិត
ប្រឆាំងនឹងគោលការណ៍ដែលទិសគូនិយមណាស់ ។ សំណួរ
ដែលគួរឱ្យអស់សំណើចជាងគេគឺចេញមកពីមាត់ “មីប្រដេន”
មេសេនេស ដែល រដ្ឋាដំបូងទៅកាន់អាសំឡីថា: តើ
យើងនៅមានស្តេស៊ីទេ ក្រោយពីបដិវត្តន៍? ។

“អត់ទេ” អាសំឡីឆ្លើយដោយម៉ឹងម៉ាត់ទៅវិញក្លាប ។
“យើងគ្មានមធ្យោបាយនឹងធ្វើស្តេស៊ីទេក្នុងភូមិនេះ ហើយ
យើងក៏មិនត្រូវការស្តេស៊ីទៀតដែរ ។ យើងនឹងស៊ីស្រូវ ដែល
មានតាមចិត្តយើងចង់” ។

“ចុះអញ អាចនៅពាក់បូនៅកម្សាន្តបានទៀតទេ? មី
ប្រដេនសួរតទៅទៀត ។

“មីសម្លាញ់ - អាសំឡីស្រែកឡើង អាបូដែលអ្នក
ស្រឡាញ់នោះវាជាសញ្ញានៃទាសភាព ។ តើអ្នកដឹងទេថា
សេរីភាពវាមានតម្លៃជាងអាបូរបស់អ្នកនោះ!” ។

មីប្រដេនស្រែកតាម គេរោកដូចជាបិទទាន់យល់ច្បាស់ ។

ជ្រួតជ្រាបការ: កាន់តែលំបាកឡើងៗ ក្នុងការតស៊ូនេះ
ព្រោះវាត្រូវប្រឆាំងនឹងពាក្យបញ្ជាសន្តិភាពរបស់វា “ខ្ញុំ”
ដែលពាក់ក្នកសាំងហើយពាសំណប់តែមួយរបស់ពួស្លឹក ។
វាខ្ញុំជាអ្នកយកការណ៍ ។ វាដឹងពួការសម្ងាត់ទាំងអស់ហើយ
វាជាអ្នកពូកែនិយាយផង ។ វារួតរោងថា វាបានស្គាល់
កន្លែងអាមីកំបាំងមួយហោថា “ភ្នំស្តុរ:” ។ ភ្នំនេះជាទី
ដែលសត្វទាំងអស់ត្រូវចាប់កំណើតឡើងជាថ្មី ក្រោយពីបាត
ចាកឋានពីលេវកនេះទៅ ។ វាថាកន្លែងនោះនៅលើមេឃ
ហួសពពកបន្តិច ។ នៅលើភ្នំស្តុរ: សត្វឥតធ្វើការអ្វីទេ វាល់
អាទិត្យ ។ ស្តុរ ផ្ទៃលើ និងនំ មានគ្រប់រដូវ ។ សត្វទាំង
អស់ស្តាប់អាខ្ញុំ ព្រោះតែវានិយាយរឿងចម្លែកៗ ហើយខ្ជិល
ធ្វើការ ។ តែសត្វខ្លះមានជំនឿលើភ្នំស្តុរ: ។ ជ្រួតជ្រាបការ
ពិបាកច្រើនក្នុងការពន្យល់កុំឱ្យសត្វឯទៀតជឿទៅលើកន្លែង
អាមីកំបាំងនោះ ។

អ្នកដែលមានចិត្តស្មោះស្ម័គ្រជាងគេ គឺអាព្រួញនិងមី
កណ្តូបសេះ ។ វាទាំងពីរនេះ មិនសូវចេះគិតទេ ។ ម៉្លោះ
ហើយ ក្រោយពីពេលដែលបានទទួលយកជ្រួតជ្រាបជាមេដឹកនាំ
វាជឿទាំងអស់នូវសំដីដែលជ្រួតជ្រាបនិយាយទាំងប៉ុន្មាន ហើយ

វាក៏និយាយប្រាប់បន្តទៅសត្វដទៃទៀត ។ រាមក្សេមប្រជុំ
សម្លាប់ក្នុងជង្រុកជានិច្ចហើយច្រៀងយ៉ាងស្អាត នូវចម្រៀង
“បដិវត្តន៍” ក្រោយពេលបិទសម័យប្រជុំម្តង ។

គិតទៅ បដិវត្តន៍ ហាក់ដូចជានឹងកើតមានក្នុងពេលឆាប់ៗ
ហើយហាក់ដូចជារៀបចំ បានស្រួលឡើងបន្តិចម្តងៗ ខុស
ពីការស្មានពីពេលមុន ។ ពីឆ្នាំមុន ពូស្វិត ដែលមានចិត្ត
សាហាវទៅលើពពួកសត្វ បានខិតខំធ្វើការជាប្រក្រតី ។ តែ
ពេលថ្មីៗនេះ គាត់ហាក់ដូចជារាយមាយក្នុងកិច្ចការច្រើន ។
គាត់កើតទុក្ខទោម្នេញក្នុងចិត្ត ក្រោយពីបានខាតបង់ លុយ
កាក់ជារច្រើនដោយចាញ់ក្តីក្តាំ ហើយចាប់ផ្តើមដឹកស្រូវកាន់
រត់ច្រើនឡើងៗ ខុសធម្មតា ។ ជូនកាលគាត់ដេកលើកៅអី
យោលរបស់គាត់នៅផ្ទះបាយ ពេញមួយថ្ងៃ មើលសាស្ត្រា
បណ្ឌិត ធីកស្រាបណ្ឌិត ។ ពេលនោះគាត់តែងតែកាច់
ចំណិតនំស្រលក់ក្នុងស្រារួចបោះឱ្យអាខ្ញុំកស៊ី ។ គូលីនិងជើង
ឈ្នួលនៅទំនេរគ្មានការធ្វើ ហើយចេះតែធ្វើតបោកប្រាស
គាត់ជានិច្ច ។ ស្មៅដុះពេញចំការ ដំបូលផ្ទះគ្មានឆ្ងាយ របង
ចាក់បែក សត្វទាំងឡាយស៊ីមិនឆ្អែត ។

ខែមិថុនាមកដល់ ស្មៅត្រូវតែច្រូតទុក ។ ល្ងាចមិញ
ជាល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍ ។ ពូស្វិត ចេញទៅផ្សារ ហើយដាក់ស្រា

ហួសកម្រិត ។ គេទើបនឹងឃើញគាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ នៅ
រសៀលថ្ងៃអាទិត្យនេះ ។ ជើងឈ្នួលបានរឹតទឹកដោះគោ
ទុក្ខពីព្រឹករួចហើយក៏នាំគ្នាទៅចាញ់ទន្សាយអស់ ឥតអីរល់
នឹងខ្សចំណីសត្វទេ ។ ដល់គាត់ត្រឡប់មកដល់ផ្ទះវិញ ពូស្វិត
ក៏ប្រាស់ខ្លួនដេកលើគ្រែ យកក្រមាត្របមុខលក់ហ្វូតដល់
ព្រលប់ ។ ម៉្លោះហើយសត្វទាំងអស់អត់ចំណីរហូត ថ្ងៃនោះ ។
មើលទៅវាទ្រាំទៅទៀតមិនបានទេ ។ គោមួយនោះដោយ
ឃ្មានពេក ក៏ដើរតម្រង់ទៅជង្រុកដែលទុកចំបើង យកស្រែង
វាទាំងពីរបុកបំបាក់ទ្វារ ។ សត្វទាំងឡាយក៏នាំគ្នាប្រញាយ
ចូលទៅជាមួយ ។ ក្នុងពេលនោះ ពូស្វិតភ្ញាក់ឡើងហើយរត់
ទៅកន្លែងដែលកើតហេតុ គាត់និងជើងឈ្នួលបួននាក់ទៀត
ក៏ចាប់វាយវាត់សត្វទាំងឡាយ ដោយរំពាត់យ៉ាងអស់ទំហឹង
ដែរ ។ អំពើនេះធ្វើឱ្យសត្វដែលកំពុងតែស្រេកឃ្មានអត់ទ្រាំ
តទៅទៀតមិនបាន ។ វាហាក់ដូចជាស្រុះគ្នាតែម្តងថ្វីបើពុំបាន
រៀបចំទុកជាមុនក៏ដោយ គឺសត្វទាំងអស់បានងាកមកតវែវវិញ
យ៉ាងស្វាហាប់ ។ ពូស្វិតនិងគ្នាគាត់ត្រូវគោរាត់និងធាក់
ស្មើគ្រប់ជ្រុង ។ ស្មានការណ៍ហាក់ដូចជាតែវែងកើត ។
គាត់មិនដែលឃើញសត្វធ្វើយ៉ាងនេះសោះ ពីមុន ។ មក ។
ម៉្លោះហើយ សត្វដែលគាត់ធ្លាប់តែវាយដំនិងធ្វើបាបតាមចិត្ត

បានធ្វើឲ្យគាត់និងគ្នាភិតភ័យស្ទើរលោះព្រលឹង ។ ពូស្វិត
និងគ្នាគាត់ក៏ដាច់ចិត្តរត់ចេញពីកន្លែងនោះ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅ
ពេលដែលអ្នកទាំងនោះឡើងលើរទេះហើយ សត្វទាំងឡាយ
ក៏ព្រួតដៃគ្នា រុញរទេះយ៉ាងលឿន ចេញមកក្រៅផ្ទះហួត
ទៅកណ្តាលផ្លូវធំ ។

ប្រពន្ធពូស្វិត អើតក្បាល មើលតាមបង្អួច ឃើញហេតុ
ការណ៍ដែលបានកើតឡើងទាំងអស់។ គាត់ប្រញាប់ប្រញាល់
ប្រមូលអីវ៉ាន់ខ្លះដាក់ក្នុងស្បោង ហើយក្របួតចេញរត់តាមផ្លូវ
ផ្សេង ។ អាខ្ញុំចេញពីផ្ទះហើយទទះស្លាបហើរតាមក្រោយ
ស្រែកខ្ញុំកាលាន់រំពង ។ ក្រោយពីបានដេញពូស្វិតនិងគ្នា
គាត់ចេញទៅដល់ផ្ទះហើយ សត្វទាំងឡាយក៏នាំគ្នាបទ
ទូររបងយ៉ាងប្រញាប់ ។

មុននឹងវាដឹងអំពីហេតុទាំងអស់ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅ
អម្បាញ់ចិត្តនេះ បដិវត្តន៍បានសម្រេចដូចបំណងហើយ ។ ពូ
ស្វិតត្រូវបណ្តេញឲ្យចេញក្រៅ ហើយភូមិទាំងមូលត្រូវនៅ
ក្នុងកណ្តាប់ដៃសត្វទាំងអស់ ។

ដើមឡើយ សត្វទាំងអស់ហាក់ដូចជាមិនទាន់ជឿលើ
វាសនារបស់ខ្លួនទេ ។ វានាំគ្នារត់ជុំវិញរបង ខ្លាចក្រែងមាន
មនុស្សទៅបង្កប់ខ្លួនកន្លែងណាមួយ ។ រួចហើយទើបត្រឡប់

មកផ្ទះ ដើម្បីបំផ្លាញឲ្យអស់តួរសំណល់នៃអំណាចផ្តាច់ការ
របស់ពូស្វិត ។ បន្តបែបនេះគេទុកប្រដាប់ប្រដាត្រូវបិទទូរ
ចោល ។

ប្រឡៅក ខ្សែ កន្ទុះ កាំបិតដីកំណាច ដែលពូស្វិត
ប្រើសំរាប់ក្រៀមក្រាមនិងចៀមត្រូវបានប្រមូលយកទៅទម្លាក់
ចោលក្នុងអណ្តូង ។ បង្ហើរសេះ ប្រឡៅក របាំងភ្នែក
ស្បោងនិងរំពាត់ ត្រូវបានប្រមូលមកគរនៅកណ្តាលទីផ្កា
ហើយដុតចោល ។ សត្វទាំងឡាយលោតកញ្ឆោតដោយ
សេចក្តីរីករាយកាលបានឃើញរំពាត់ត្រូវភ្លើងនេះ ។ អាសំឡី
យកបូដែលពូស្វិតតែងយកមកតុបតែងសេះនៅពេលទៅ
ផ្សារម្តង ។ នោះទៅបោះចោល ក្នុងគំនរភ្លើងរួចហើយវា
ពោលឡើងថា : “បូត្រូវចាក់ទុកដូចជាសម្លៀកបំពាក់ដែល
សំរាប់សំគាល់គេមនុស្ស ។ សត្វទាំងឡាយបិទត្រូវ
ស្លៀកខោអាវទេ” ។

កាលបានឮដូច្នោះហើយ អាព្រូញក៏ចាប់កញ្ឆោតយកមក
ចំបើងដែលវាតែងយកមកបិទត្រចៀកវាសម្រាប់ការពាររុយ
នៅពេលរដូវរក្តា បោះចូលទៅក្នុងគំនរភ្លើងនោះមួយរំពេច ។

ក្នុងវេលាដ៏ខ្លី សត្វទាំងឡាយបានបំផ្លាញអស់ នូវវត្ថុ
ដែលជាសំណល់របស់ពូស្វិត ។ អាណ្ណុះហៅប្រមូលសត្វ

ទាំងអស់ទៅជ្រកហើយចែកពោតឱ្យពីរចំអែត្រប់ ។ គ្នា។
ពួកវាបាននំផុតពីដើម្បី ។ វាទាំងអស់គ្នានាំគ្នាច្រៀងបទ
“ បដិវត្តន៍ ” តាំងពីដើមដល់ចប់ប្រាំពីរដងហើយក៏ច្រៀង
ខ្លួនសម្រាកលង់លក់យ៉ាងស្តាប់ស្តាប់ ។ វាពុំដែលស្គាល់
សភាពបែបនេះម្តងណាសោះឡើយ ។

ព្រឹកឡើងវានាំគ្នាច្រកក្រោកពីព្រលឹមដូចសព្វដង។ វានឹកឃើញ
អស់ហើយហេតុការណ៍ ដែលបានកើតកាលពីយប់មិញ ។
រួចវានាំគ្នាចេញទៅវាលស្មៅវង់ខាងក្រៅ ដែលនៅឯនាយ
បន្តិចនិងដែលមាន ១១ ខ្ពស់មួយ ។ កាលណាគេបានទៅ
ដល់កំពូលទួលនោះ គេអាចមើលឃើញទិដ្ឋភាព ។ វា
សម្រែងយ៉ាងជាក់ស្តែង ។ សត្វទាំងអស់រត់ស្រពេញគ្នា
ឡើងដល់កំពូលទួលនោះ ហើយខំសម្លឹងមើលចុះមកក្រោមពុំ
វិញខ្លួនឃើញទេសភាពភូមិនៅក្រោមពន្លឺថ្ងៃពេលព្រលឹម ។
ត្រូវហើយ ! នេះជាសម្បត្តិរបស់វា ! អ្វីទាំងអស់ដែលវាបាន
ឃើញ ជារបស់វា ! វាលោតចុះលោតឡើង ចិត្តពេញពេញ
ទៅដោយសេចក្តីរំភើប ។ វាស្រែកទៅក្នុងអាកាសដោយ
សេចក្តីសម្រេចចិត្តយ៉ាងស្រែកលេង ។ វានាំគ្នាខ្លួនលើ
ស្មៅដីជោគដោយសន្សើម ។ វាចោទស្មៅទំពារពេញមាត់
យ៉ាងក្លាញ់ ។ វាលឿសបំបែកដីហើយរត់ច្រមុះហិត ។

រួចហើយវាដើរមើលជុំវិញភូមិ ត្រួតពិនិត្យសព្វគ្រប់ដោយ
សេចក្តីរំភើបនិងសម្រាយ ។ វាមើលវាលស្រែ វាលស្មៅ
ចំការ បឹង និងព្រៃគុម្ពោត ហាក់ដូចជាវាមិនដែលឃើញ
របស់ទាំងនេះសោះ ។

រួចហើយវានាំគ្នាចូលភូមិវិញ ឈប់ស្ងៀមនៅមុខផ្ទះ ។
ផ្ទះនេះក៏ជាសម្បត្តិរបស់វា ក៏ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជាខ្លាចមិនហ៊ាន
ចូលទៅក្នុង ។ បន្តិចមកវាសម្លឹងនិងអាណ្តុះយកស្មៅដោលទូរ
ទាល់តែវាមើកហើយសត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នាចូលដោយតម្រៀបគ្នា
ជាជួរមួយនិងដោយអាក់ផ្អើងថ្មម ។ ហាក់ដូចជាពុំចង់ឱ្យអ្វី
កំរើក ។ វាដើរថ្មម ។ ចូលពីបន្ទប់មួយទៅបន្ទប់មួយ ។
វាមើលដោយស្ងប់ស្ងួននិងដោយឥតចេញស្តីអ្វីមួយម៉ាក ។ នូវ
ក្រឡឹងកែវកង នូវកែវដែលមានពួកច្រកសុទ្ធតែស្មាបសត្វ នូវ
កញ្ចក់ធ្លុះ កៅអី កម្រាល នូវរូបថត ដែលព្យួរនៅក្នុង
បន្ទប់សំអាង ។ រួចហើយ វានាំគ្នាចុះមកក្រៅ ។ តែវាពេច
នោះគេដឹងថាបាត់មីប្រពេន ។ គេក៏នាំគ្នាឡើងទៅវិញ ហើយ
ក៏ឃើញមីប្រពេននៅក្នុងបន្ទប់ដេក ។ វាកំពុងរើសបានបូ
ពណ៌លៀងរបស់ប្រពន្ធភូស្វិត ហើយយកមកដាក់លើស្មៅធ្លុះ
ផ្ទៀងផ្ទាត់មើលក្នុងកញ្ចក់ ។ ឃើញដូច្នោះ សត្វទាំងអស់ក៏
ស្តើបន្ទោសមីប្រពេន រួចហើយក៏នាំគ្នាដើរចេញទៅក្រៅ ។

សាច់ធ្វើវិវិដលព្យូរចោល ក្នុងផ្ទះបាយ ត្រូវបានយកទៅកប់
ចោល ចំណែកដក់ស្រាត្រូវអាណាញ់ធ្លាក់ចូលក្នុង ។ ក្រោយ
ពីនេះ គ្មានរបស់អ្វីទៀតដែលត្រូវប៉ះពាល់ទេ ។ សត្វ
ទាំងអស់បានសម្រេចចិត្តយកផ្ទះធ្វើជាសារមន្ទីរ ហើយហាម
មិនឱ្យសត្វណាមួយរស់នៅកន្លែងនោះឡើយ ។

ក្រោយពីបានស៊ីផ្អែកហើយ អាសំឡីនិងអាណ្ណៈក៏ចាប់
ពោះប្រជុំសត្វទាំងអស់ម្តងទៀត ។ “សមមិត្តទាំងអស់គ្នា!”
អាសំឡីពោលឡើង “ឥឡូវម៉ោងទើបតែឯកន្ត្រះទេ យើងនៅ
សល់ពេលច្រើនណាស់ ។ ដូច្នេះចូរយើងនាំគ្នាច្រូតស្មៅ ក៏
ប៉ុន្តែអញមានរឿងមួយត្រូវដោះស្រាយជាបន្ទាន់សិន”។ ជ្រូក
បានប្រាប់អង្គប្រជុំថា នៅក្នុងអំឡុងបីខែកន្លងមកនេះ វាបាន
ខំហាត់រៀនខ្លួនឯងរហូតចេះអាននិងសរសេរ តាមសៀវភៅ
រៀនអានរបស់កូនពូស្វិតដែលបោះចោលក្នុងកំនរសំរាម ។
អាណ្ណៈប្រើឱ្យអាម្នាក់ដើររកកំប៉ុងថ្នាំពេទ្យនិងស ហើយ
ក៏នាំគ្នាដើរទៅមុខទ្វាររបងឯផ្លូវធំ ។ នៅទីនោះអាសំឡី
ដែលពូកែសរសេរជាងគេទាំងអស់ ក៏ទាញដក់មកលប់ឈ្មោះ
ពូស្វិត ហើយសរសេរដាក់ឈ្មោះថ្មីវិញថា “វិមានសត្វ”។
ចាប់ពីឥឡូវទៅ កន្លែងនេះ នឹងមានឈ្មោះថា “វិមានសត្វ”។
បន្ទាប់មក ពួកវាក៏នាំគ្នាត្រឡប់មកក្នុងវិញ ។ អាសំឡីនិងអា

ណ្ណៈ បញ្ជាឱ្យរកដណ្តើរវែងមួយ ហើយឱ្យដាក់ផ្អែកទៅលើ
ជញ្ជាំងជ្រុង ។ វាបានពន្យល់អង្គប្រជុំថា ក្រោយពីបាន
សិក្សាបីខែមក វាបានយកគោលការណ៍ នៃលទ្ធិសត្វនិយម
មកបំព្រួញបាននៅត្រឹមប្រាំពីរមាត្រា ។ មាត្រាទាំងនេះ ត្រូវ
ចារទុកលើជញ្ជាំង ។ វានឹងទៅជាធម្មនុញ្ញមួយ ដែលឥត
មាននរណាដែលប្រើបាន សម្រាប់ឱ្យសត្វទាំងឡាយប្រតិបត្តិ
តាមតាមគ្នា ។ ដោយមានការពិបាកបន្តិច (ជ្រូកមិនអាច
ឡើងដណ្តើរដោយស្រួល) អាណ្ណៈ ឡើងដណ្តើរហើយចាប់
ផ្តើមធ្វើការ ចំណែកអាណាញ់ដូចនៅពីក្រោមពីរបីកាំ ដៃ
ម្ខាងកាន់កំប៉ុងថ្នាំ ។ ធម្មនុញ្ញគ្រប់មាត្រា ត្រូវសរសេរលើ
ជញ្ជាំងខ្មៅដោយថ្នាំសជាអក្សរធំ ។ ដែលគេអាចមើលពី
ចម្ងាយបាន ។

- វាអានដូចតទៅ :
- មាត្រា១ . - អ្វីដែលមានជើងពីរជាសត្វ
  - មាត្រា២ . - អ្វីដែលមានជើងបួននិងមានស្នាបជាមិត្ត
  - មាត្រា៣ . - សត្វមិនត្រូវស្លៀកសំពត់
  - មាត្រា៤ . - សត្វមិនត្រូវដេកលើគ្រែ
  - មាត្រា៥ . - សត្វមិនត្រូវជីកស្រា

មាត្រា៦ .- សត្វមិនត្រូវសម្លាប់សត្វគ្នាឯង

មាត្រា៧ .- សត្វទាំងអស់ស្មើគ្នា

មាត្រាទាំងអស់ត្រូវបានសរសេរឡើងយ៉ាងប្រណីតមាន
ខុសខ្លះតែមិនសំខាន់ទេ ។ រីឯអក្ខរាវិរុទ្ធត្រឹមត្រូវល្អទាំង
អស់ ។ អាណ្ណៈអានឡើងវិញខ្លាំងៗដើម្បីឱ្យអ្នកទាំងអស់ឮ ។
សត្វទាំងអស់យល់ព្រមឥតមានជំទាស់ត្រង់ណាឡើយ ។
ចំណែកសត្វដែលឆ្លាត បានទន្ទេញមាត្រាទាំងអស់ចាំជា
ស្រេច ។

“ឥឡូវសមិគ្គ - អាណ្ណៈនិយាយដោយត្រូវគ្នាជក់សរ
សេរចោល - ចូរយើងនាំគ្នាទៅច្រូតស្មៅ ដើម្បីទុកជា
កិក្ខុយស ។ យើងត្រូវធ្វើការឱ្យបានហ័សជាងអាស្វិតនិង
ត្នីគ្នាវា” ។

លុះឮដូច្នោះ គោទាំងបីដែលមិនសូវស្រួលខ្លួនយូរមក
ហើយនោះក៏ស្រែកម៉ី ដោយត្រូវត្រូវថា គ្មាននរណាវិតទឹក
ដោះវាជាង២៤ ម៉ោងមកហើយ ហើយដោះវាគឺងស្ទើរែបក ។
គិតមួយស្របក់មក ជ្រូកក៏បញ្ជាឱ្យរកបោកហើយក៏ចាប់ផ្តើម
វិតទឹកដោះដោយដៃទាំងពីរយ៉ាងថ្និត ។ វិតតែបន្តិច ក៏
បានទឹកដោះពេញប្រាំបោក ។ សត្វទាំងឡាយឈរមើល
ដោយផ្អិតផ្អង់ ។

“តើយើងនឹងយកទឹកដោះនេះទៅធ្វើអ្វី?” សត្វមួយ

ស្រែកសួរឡើង ។

“អញធ្លាប់ឃើញអាស្វិត យកទៅលាយឱ្យអញស៊ី” ។
មានមួយឆ្លើយភ្លាម ។ “គួរកុំគិតពីអាទិកដោះនេះ” ។
អាណ្ណៈស្រែកឡើងហើយសម្លឹងមើលទៅទឹកដោះគោ “ទុក
វាសិនទៅការច្រូតស្មៅវាសំខាន់ជាង! វែន! វាសំឡីចូរ
ឯងនាំគ្នាយើងទៅមុនចាំអញទៅតាមក្រោយ ។ ទៅ
មុនចុះសម្លាញ់ ការច្រូតកំពុងវែតចាំយើង” ។

សត្វទាំងឡាយនាំគ្នាដើរតំរង់ទៅរាលស្មៅ ហើយក៏ចាប់
ផ្តើមច្រូត ។ ដល់ត្រឡប់មកវិញនៅពេលល្ងាច វាទាំងអស់
គ្នាដឹងថាមានគេលួចទឹកដោះគោអស់ ។

ចំពូក ៣

គេធ្វើការ បែកញើសដើម្បីប្រូតនិងអូសស្មៅយកបកទុក
លទ្ធផលបានគាប់ប្រសើរលើសពីការស្មាន ។ នេះជាជោគ
ពីយសីតំមួយរបស់ពួកគេ ។ ពួកគេតែងជួបប្រទះនឹងឧបសគ្គ
ពារប្រើនក្នុងការប្រកបការងារ ព្រោះកិច្ចការទាំងនេះកើតមាន
ឡើងសំរាប់តែបនុស្ស ។ ម៉្លោះហើយពួកគេមានការពិបាក
យ៉ាងខ្លាំង ព្រោះជួនកាលកិច្ចការខ្លះបង្ខំឱ្យគេឈរលើជើង
ក្រោយទាំងពីរដូចបនុស្ស ។ តែជ្រូកវាឆ្លាត វាចេះត្រិះរិះ
រកមធ្យោយដោះស្រាយបានទាំងអស់ ។ សេះស្គាល់វាល
ស្មៅស្ទើរតែគ្រប់កន្លែង ហើយដោយពិតទៅវាចេះប្រូតនិង
ប្រមូលស្មៅពូកផាងពូស្វិតនិងគ្គីគ្គាគាត់ទៅទៀត ។ ជ្រូក
មិនសូវចេះធ្វើការទេ វាគ្រាន់តែឱ្យបញ្ជានិងត្រួត ។ ដោយ
វាមានប្រាជ្ញាជាងសត្វដទៃ វាត្រូវតែកាន់កំណែងកំពូលជា
ក្រុមអ្នកដឹកនាំ ។ អាព្រួញនិងមីកណ្តូបសេះ ចេះរៀបចំខ្លួន
វាដាក់ខ្សែចងរទេះឬរនាស់ (ជន្លូញនិងបង្ហើរត្រូវឈប់ប្រើ
ចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅ) ហើយអូសជុំវិញវាលស្មៅ ដោយមាន
ជ្រូកនៅពីក្រោយ គ្រាន់តែឱ្យបញ្ជាដូចជា : “ ទៅមុខ ” ឬ

“ ទៅក្រោយ ” ។ សត្វនីមួយៗ សុទ្ធតែមានការធ្វើ ខ្លះប្រកប
ស្មៅ ខ្លះទៀតប្រមូលស្មៅ ។ សូម្បីតែទានិកម្ល៉ាងក៏ជួយ
គេដែរ វាភ័យទៅវិញទៅមកកណ្តាលថ្ងៃ ពាំស្មៅយកទៅទុក
ពេញមួយថ្ងៃ ។

ការប្រូតកាត់បានចប់សព្វគ្រប់ក្នុងអាយុពេលពីរថ្ងៃ ស៊ី
ពេលតិចជាងពូស្វិតនិងគ្គីគ្គាគាត់ទៅទៀត ។ តាមពិត កិច្ច
ការនេះ ជាសញ្ញានៃប្រតិបត្តិការមួយយ៉ាងធំដែលមិនដែល
កើតមានឡើយនៅក្នុងភូមិសង្គម ។ គ្មានការខូចខាតនិង
ខ្លីខ្លាឡើយ ។ សូម្បីតែកំទេចស្មៅតូចមួយក៏ត្រូវទានិកម្ល៉ាង
ពាំយកទៅទុកដែរ ។ ម៉្យាងទៀតគ្មានសត្វណាមួយលួច
ស្មៅទេ ។ រដូវក្តៅបានផុតទៅ ឬក៏វាមានការធ្វើរហូត ។
សត្វទាំងអស់មានការរំភើបចិត្ត និងសប្បាយក្នុងកិច្ចការដែល
វាពុំដែលនឹកនាសោះនោះ ។ ចំណីមានឧដារសត្វាញ់ខុស
ពីមុន ព្រោះឥឡូវចំណីនោះជាកម្មសិទ្ធិរបស់វា ។ វាបាន
បង្កើតខ្លួនវា សម្រាប់ខ្លួនវា ខុសពីមុនដែលវាចំណីបំប៉ន
ដោយម្ចាស់អសប្បុរស ។ នៅពេលដែលបនុស្សឥតកម្លែង
និងអស់នៅដោយសារកម្លាំងគេ បានបាត់ទៅហើយ ឬ
ចំណីហាក់ដូចជាបានបរិមូលគ្រប់ ។ គ្នា ។ ការសប្បាយក៏
មានប្រើន ថ្វីបើសត្វទាំងនោះ ពុំទាន់មានការពិសោធន៍ក៏

ដោយ ។ ឧបសគ្គមានច្រើន ដូចជានៅរដូវពោធិ៍សាត់
វាត្រូវប្រឡោះពោធិ៍ចេញតាមរបៀបចាស់ គឺផ្អែ ព្រោះវាគ្មាន
ប្រដាប់សំរាប់ប្រឡោះ ។ តែក្រោយការដឹកនាំរបស់អាហ្វ្រិក
ជ្រកប្រឡោះពោធិ៍ដោយកម្លាំងបាយ ។ ឥឡូវអ្នកណាក៏
សរសើរអាហ្វ្រិក ដែលពីដើមធ្វើការច្រើនជាងគេជាងឯង
ហើយឥឡូវធ្វើការបីដងលើសដើមទៅទៀត ។ កិច្ចការ
ទាំងពួងក្នុងស្រែត្រូវធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃអាហ្វ្រិកទាំងអស់ ។
ពីព្រឹកទល់ព្រលប់វាអូស វាបញ្ជូនទេ និងធ្វើតែការណាដែល
ពិបាក ។ វាបានពឹងទុកខ្លួនផ្ទុះមួយចំរាងរាស់វាទូក្នុង
កន្លះប៉ោងមុនគេ ហើយចាប់ធ្វើការដែលត្រូវបង្ហើយនិង
ប្រញាប់ មុនគេឯងទាំងអស់ ។

វាបានជួយដោះស្រាយបញ្ហាជាច្រើន ហើយថែមទាំង
លើកដំកើកំនិតថ្មី ដែលវាប្រកាន់ទុកជាមេរៀនរបស់វា
យ៉ាងខ្លាំងខ្លួនគឺ : “អញត្រូវធ្វើការទូក្នុងតែច្រើន” ។

ម្នាក់ៗបានធ្វើការទៅតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន ។ ទា
និងមានបានជួយរើសគ្រាប់ពោធិ៍ ធ្វើឲ្យបានចំណេញមូលប្រាក់
គេក្នុងពេលប្រឡោះពោធិ៍ម្តង ។ ឥតមានអ្នកណាចូល
ត្រូវតែរាំពីចំណីឡើយ ។ ការឈ្នោះ ប្រដាប់ប្រគប់
ច្រណែន ដែលពីដើមធ្លាប់មាន ឥឡូវបាត់អស់រលីង ។ គ្មាន

សរណាគេចេះពីកិច្ចការគេ ហើយដូចជាគ្មានសរណាស្និទ្ធ
សោះ ។ មានតែបីប្រដេះមួយទេ ដែលក្រោកមិនទាន់គេ
ហើយធ្វើការក៏មិនហ៊ុនហ្វូន ហាក់ដូចជាមានឪមួយដុំមង
ជាប់នឹងជើងវា ។ ចំណែកអាកប្បកិរិយារបស់គ្នាក៏គួរឲ្យកត់
សំគាល់ដែរ ។ ព្រោះឲ្យតែពេលណាមានការ វាច្រើនតែ
រត់គេចបាត់ ។ វាពូនបាត់រាប់ម៉ោង ឃើញមុខតែក្នុងពេល
បាយ ឬពេលល្ងាចដែលគេបានបង្ហើយកិច្ចការអស់ហើយ ។
វាធ្វើដូចជាមិនដឹងមិនឮអ្វីសោះ ។ តែវាចេះធ្វើពុត មាយា
ស្រែកយំគួរឲ្យអាណិតនិងជឿទាំងស្រុង ។ អាភ្នើ លាក់ព្រាស់
ដូចជាគ្មានប្តូរចិត្តគំនិតអ្វីសោះ តាំងពីបដិវត្តន៍មក ។ វាធ្វើការ
តាមរបៀបយឺត ហើយចេសដូចជំនាន់មុន ។ វាមិនដែល
គេចដោះមែនតែក៏មិនដែលធ្វើការអ្វីដែរ ។ បើគេសួរវាពី
ប្រយោជន៍និងលទ្ធផលនៃបដិវត្តន៍ វាឆ្លើយថាគ្មានយោបល់ ។
បើសួរថា តើវាសប្បាយចិត្តជាងមុនឬទេ វាឆ្លើយត្រឡប់មក
វិញថា : “សត្វលា មានជីវិតវែងណាស់ ពួកវាអ្នករាល់គ្នា
មិនដែលប្រទះឃើញខ្មោចលាទេ” ។ សត្វទាំងឡាយស្តាប់
ហើយក៏ពេញចិត្តនឹងសំដីរបស់វានេះទៅ ។

ថ្ងៃអាទិត្យជាថ្ងៃសំរាក ។ បាយព្រឹកត្រូវពន្យារពេលមួយ
ម៉ោង ។ ក្រោយពេលបាយ សត្វទាំងអស់ត្រូវចូលរួមក្នុងពិធី

ដែលគេតែងរៀបចំឡើងរាល់អាទិត្យ ។ ដំបូង គឺពិធីលើក
ទង់ ។ អាសំឡី រើសបានក្រណាត់ក្រហមតុណ្ហិខៀវខ្ចី
របស់ប្រពន្ធចូស្វិតហើយវាក្យប្រកួតកសេះ និងស្នែងពណ៌ស
លើផ្ការំលំពង់នោះ ។ នេះជាទង់បដិវត្តន៍របស់វា ។ រាល់
ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យគេត្រូវបង្ហូរទង់នេះនៅមុខផ្ទះ ។

“ ពណ៌ខៀវខ្ចី តំណាងរាល់ស្មៅនៃស្រុកយើង ” អា
សំឡីពន្យល់ “ ចំណែកវាក្រចកសេះនិងស្នែងជាសញ្ញានៃ
សាធារណរដ្ឋរបស់យើងក្រោយពីបានរំលំរបបមនុស្ស ” ។

លុះលើកទង់រួច សត្វទាំងអស់គ្នាក៏ចូលទៅក្នុងជម្រកធំ
ដើម្បីធ្វើមហាសន្និបាតដែលវាហៅថា “ មីទីង ” ។ ពេល
នេះហើយដែលផែនការ សម្រាប់អាទិត្យក្រោយត្រូវយកមក
អនុវត្ត ។ សេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ ត្រូវយកមកពិនិត្យ
និងពិភាក្សា ។ រាល់ដងគេសង្កេតឃើញថាជ្រូកជាអ្នកចូល
ចិត្តស្នើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ។ សត្វទៀតចាំតែបោះឆ្នោត ។
អាសំឡី និង អាណ្លុះ ធ្វើសកម្មភាពច្រើនជាងគេក្នុងពេលប្រជុំ
ម្តងៗ ។ តែតាមការសង្កេត គេឃើញថាអារ៉ាត់នេះច្រើន
តែមានយោបល់ខ្លាំងគ្នា ៖ បើអាម្នូរស្នើ អាម្នូយមុខជា
ប្រឆាំងជានិច្ច ថ្វីបើសេចក្តីសម្រេចនោះបានបោះឆ្នោតរួច
ហើយនិងមិត្តប្រឡូមានការជំទាស់ក៏ដោយ ។

ដូចជា ក្នុងរឿងមួយដែលមានសំណើចង់បង្កើតផ្ទះសំរាក
នៅក្រោយចំការ សំរាប់សត្វណាដែលចូលវែយជ្រា ធ្វើការ
លែងកើត ។ ពេលនោះមានកើតការទាស់ខែងគ្នារវាងអា
សំឡី និងអាណ្លុះ អំពីការកំណត់អាយុពូជសត្វគ្រប់ប្រភេទ ។

មហាសន្និបាតច្រើនបញ្ចប់ដោយចម្រៀង “ បដិវត្តន៍ ”
ហើយនៅពេលរសៀល សត្វទាំងឡាយអាចសម្រាកបាន។
ជ្រូកបានយកបន្ទប់ដាក់សម្ភារ ធ្វើជាសេនាធិការរបស់វា ។
ពេលយប់វានាំគ្នារៀនចំណេះជាងវែក ជាងឈើនិងចំណេះ
ផ្សេងៗទៀត តាមសៀវភៅដែលវាប្រមូលបានមកពីផ្ទះពូ
ស្វិត ។

អាសំឡី រលំណាស់ក្នុងការរៀបចំសត្វទាំងអស់ឲ្យទៅ
ជាក្រុមហៅថាគណៈកម្មការ ។ វាមិនដែលនឿយហត់
ក្នុងកិច្ចការនេះឡើយ ។ វាបង្កើត “ គណៈកម្មការបង្កើនពង ”
សម្រាប់ពូកម្មាន់ “ គណៈកម្មការបោសសំអាត ” សម្រាប់
គោ “ គណៈកម្មការដុសខាត់គំនិត ” សម្រាប់ហ្វឹកហ្វិន
កណ្តុរនិងទន្សាយដែលជាសត្វព្រៃ “ គណៈកម្មការបង្កើន
អោម ” សម្រាប់ចៀមនិងគណៈកម្មការឯទៀតៗ ។ ម៉្យាង
ទៀតវាបានបង្កើតសាលារៀនអាននិងសរសេរ ។

សំរេចសំរួចទៅ គំរោងការទាំងនេះធ្លាក់ទឹកទាំងអស់ ។

ដូចជាកំរោងហ្នឹកហ្និនសត្វព្រៃឱ្យចេះមានរបៀបរបប និង
សណ្តាប់ធ្នាប់ ។ ដល់ធ្វើបានបន្តិចទៅ ឃើញថាសត្វព្រៃ
អស់នោះទៅតែមានអាកប្បកិរិយាដដែល ហើយបើគាល
ណាសត្វទាំងពួងទទួលស្គាល់វា វានឹងយកទកាសនោះ
ដើម្បីបំរើប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនតែម្តង ។ គ្នាបានស្ម័គ្រចិត្ត
ចូលបំរើក្នុងគណៈកម្មការផុសខាត់គំនិត បានតែពីរបីថ្ងៃ
ហើយបាត់មុខតែម្តងទៅ ។ ជូនកាលគេឃើញវាអង្គុយលើ
ដំបូល និយាយលេងជាមួយសត្វចាប់យ៉ាងព្រៃសើយ ។ វា
ប្រាប់នៅចាប់ថា ឥឡូវសត្វទាំងអស់ជាមិត្ត ហើយបើចាប់
ណាមួយចង់ចូលក្នុងចលនានេះ នោះនឹងអាចហើរមកទំរិត
ជើងវាបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែបិទដែលមានចាប់ណាមួយមតជិតវា
ឡើយ ។ ថ្នាក់រៀនអាននិងសរសេរដូចជាមានជោគជ័យ ។ មក
ដល់រដូវមួយទៀត សត្វស្ទើរតែទាំងអស់ចេះអាននិងចេះ
សរសេរបន្តិចបន្តួច ។ ចំពោះជ្រូក វាចេះអាននិងសរសេរ
យ៉ាងជំនាញ ។ ឥឡូវនេះវាចេះអានត្រាន់បើ តែមិនចូល
ចិត្តអានអ្វីទាំងអស់ក្រៅពីធម្មនុញ្ញ ។ មីក្នុកព្រៃព្រឹចេះអាន
ស្នាត់ជាន់តែ ហើយខស្យាហ៍អានអរូបករសតដែលវា
ពិសបានពីក្នុងធុងសំរាមឱ្យសត្វដទៃទៀតស្តាប់ ។ អាភ្នើ

ចេះមើលស្នាត់ដូចជ្រូកទាំងឡាយ ក៏ប៉ុន្តែមិនសូវហ្នឹកហ្និនខ្លួន
ឯងទេទៀតទេ ។ ពីព្រោះតាមយោបល់វា វាថាដូចជា
គ្មានអ្វីសំខាន់នឹងអានទេ ។ មីក្នុកព្រៃសេះចេះអស់កូអក្សរ តែ
មិនចេះប្រកប ។ អាព្រៃព្រួញនៅងាប់ត្រឹមអក្សរ "ត" ។ វា
យកជើងតូសអក្សរលើដី ឈរជញ្ជាំងមើលអក្សរនីមួយ ។
ត្រចៀកបេះទៅក្រោយ ជូនកាលត្រីក្បាលខំប្រឹងទន្ទេញឱ្យ
ចាំតែដូចជាគ្មានបានដល់អ្វីសោះ ។ វាចេះហើយច្រើនតែ
ភ្លេចទៅវិញ ។ ដូច្នេះ ឥឡូវនេះវាចេះត្រឹមតែអក្សរ "ត"
ដែលវាសរសេរចុះ ឡើយ វាលង្វែងដើម្បីកុំឱ្យភ្លេច ។ មីប្រដេះ
ប្រកែកមិនព្រមរៀនអ្វីក្រៅពីអក្សរដែលមានក្នុងឈ្មោះវា
ទេ ។ វាយកែមកលើងាប់មកផ្តុំជាអក្សរឈ្មោះវាហើយបេះ
ផ្តាពីរបីមកលើអក្សរដើរជុំវិញមើលឈ្មោះវាដោយសេចក្តី
រីករាយ ។

សត្វឯទៀតរៀនបានត្រឹមតែអក្សរ "ត" ។ ចំណែក
អាណូងដូចជាពពែបាន់និងទា វាមិនទាំងចាំទូរធម្មនុញ្ញដែល
មានមាត្រាតែប្រាំពីរដង ។ ក្រោយពីបានត្រិះរិះអស់ពេល
ជាច្រើនមក វាសំឡឹងបានសរសេរច្បងព្រួញធម្មនុញ្ញនោះឱ្យ
មកនៅតែត្រឹមឃ្លាមួយ៖ " ជើងបួនល្អ ជើងពីរអាក្រក់"
ដែលវាសន្មតថាជាគោលគំនិតគំនែលទិសតួនិយម ។ សត្វ

ណាបានយល់ឃ្លានេះច្បាស់ មុខជាបានគេចផុតពីឥទ្ធិពលនៃ
អនុស្ស ។ មុនដំបូងសត្វស្លាបទាំងអស់មិនយល់ស្របតាម
ទេព្រោះនឹកៗ ទៅពួកវាមានជើងពីរដូចអនុស្សដែរ តែអា
សំឡីខំពន្យល់ដូចតទៅ :

“សមមិត្ត ស្លាបឯងជាអរយរៈ នៃការធ្វើដំណើរមិនមែន
ជារយរៈសម្រាប់ចាប់កាន់ទេ ។ ដូច្នេះស្លាបខ្ញុំត្រូវគិត
ដូចជាជើង ។ វាខុសពីដៃអនុស្សដែលវាប្រើប្រាស់សំរាប់
ប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់នានា” ។ សត្វស្លាបទាំងឡាយមិនសូវ
យល់ន័យនៃពាក្យព្យាប្រាប់របស់អាសំឡីនេះទេ តែវាសុខចិត្ត
ទទួលព្រម ហើយចាប់ពីពេលនោះមក សត្វទាំងឡាយខំ
ទន្ទេញឃ្លាខាងលើនេះ ។ ពាក្យស្នោក “ជើងបួនល្អ ជើងពីរ
អាក្រក់” ក៏បានត្រូវគេសរសេរនៅលើជញ្ជាំងជង្រុក ដោយ
អក្សរធំៗ ពីលើមាត្រាទាំងប្រាំពីរនៃធម្មនុញ្ញ ។ នៅពេល
ដែលវាបានទន្ទេញចាំស្នាក់ហើយ ព្រឹកក៏កាន់តែស្រឡាញ់
ភាសិតនេះឡើង ។ រាល់ពេលដែលវាដេកលេង កណ្តាល
រាលស្មៅវាតែងតែស្រែកពាក្យនេះ “ជើងបួនល្អ ជើងពីរ
អាក្រក់ ! ជើងបួនល្អ ជើងពីរអាក្រក់ !” ពីរបីម៉ោងដោយ
ឥតនឿយហត់អ្វីឡើយ ។

អាណ្ណៈមិនសូវរើរល់នឹងគណៈកម្មការដែលអាសំឡីបាន

បង្កើតនោះទេ ព្រោះវាជឿថា បើចង់ឲ្យមានប្រយោជន៍ ការ
អប់រំត្រូវធ្វើឡើងសម្រាប់តែសត្វតូចៗមិនមែនសំរាប់ប្រៀន
ពួកអានី ។ ទេ ។ ក្រោយពីបានរួចការច្រូតកាត់ហើយ មី
ប្រេចនិងមីព្យុះ បានសម្រាលកូនបានប្រាំមួយ ។ បន្តិចមក
អាកូនតែត្រូវផ្តាច់ដោះពីមេវា ។ អាណ្ណៈយកវាទៅទុកឆ្ងាយ
ពីមេវា ព្រោះវាជឿថាត្រូវតែឲ្យវាបានទទួលការអប់រំ ។ វា
យកទៅលាក់ទុកលើផ្ទៃខ្ពស់មួយ ។ ហើយដើម្បីឡើងទៅ
ដល់ គេត្រូវប្រើជណ្តើរ ។ កន្លែងនេះស្ងាត់ពីមុខពីមាត់គេឯង
ម៉្លោះហើយគ្មានសត្វណាដឹងអំពីរឿងនេះទេ ។

រឿងទឹកដោះគោដែលចេះតែបាត់ ឥឡូវគេទើបនឹងដឹង
ថាជ្រកល្អចយកទៅផឹក ។ ឥឡូវនេះដល់រដូវផ្លែឈើទុំ ។
រាលស្មៅក្រាលពាសពេញទៅដោយផ្លែឈើទុំជ្រុះដោយ
ត្រូវខ្យល់ ។ សត្វទាំងអស់សង្ឃឹមថានឹងបានចំណែកស្មៅ
គ្នា ។ ថ្ងៃមួយមានបញ្ហាពីលើមកថា ផ្លែឈើទុំ ដែលជ្រុះត្រូវ
រើសហើយប្រមូលសម្រាប់ជាចំណីជ្រូក ។ ពេលនោះសត្វ
ទាំងឡាយ បញ្ចេញពាក្យអរិរទាំ តែឥតបានការ ។ ជ្រូក
គេយល់ស្របទាំងអស់គ្នា សូម្បីតែអាសំឡីនិងអាណ្ណៈក៏ស្រប
តាមដែរ ។ អាប្រាជ្ញមានការពន្យល់សត្វទាំងឡាយអំពី
រឿងនេះ ។ “សមមិត្ត” អាប្រាជ្ញស្រែកឡើង “ចូរឯងកុំ

ស្មានថាពួកជ្រូកពេទ្រីនេះ ដើរហ្នឹងៗប្រយោជន៍ផ្កាដាងខ្លួន ។
ពួកយើងមិនចូលចិត្តទឹកដោះគោនិងផ្ទៃឈើទុំទាំងនោះទេ ។
តែគោលបំណងធំរបស់យើងគឺសុខភាពល្អ ។ វិទ្យាសាស្ត្រ
បានថែទាំថា ទឹកដោះគោនិងផ្ទៃឈើមានជាតិសំរាប់ឱ្យសត្វ
ជ្រូកមានសុខភាពបំប៉ន ។ យើងជ្រូកជាអ្នកប្រើប្រាស់ ។
កិច្ចការទាំងអស់នៅក្នុងភូមិនេះ ត្រូវពួកជ្រូកធ្វើ ។ ថ្ងៃយប់
យើងជ្រូកជាអ្នកមើលការខុសត្រូវដល់សុខទុក្ខរបស់ឯងទាំង
អស់គ្នា ។ ដោយសារពួកវាទាំងអស់គ្នានេះហើយ ដែល
ជ្រូកបង្ខំចិត្តដឹកទឹកដោះគោនិងស៊ីផ្ទៃឈើ ។ តើវានឹងទៅ
ដោយដៃមេចទៅវិញ បើសិនជាយើងជ្រូក ធ្វើការមិនកើត?។

អាស្វិតនឹងត្រឡប់មកវិញ! ពិតមែនហើយ អាស្វិតនឹង
ត្រឡប់មកវិញ! ហើយមុខជា...” អាប្រាជ្ញស្រែក
ព្រមទាំងដើរចុះឡើង ត្រូវត្រូវវាគំនុយទៅមក “មុខជាក្នុង
ចំណោមឯងទាំងអស់គ្នានេះ គ្មានអាណាមួយចង់ឃើញមុខ
អាស្វិតឡើយ” ។

រឿងមួយដែលសត្វអស់នេះដឹងហើយយល់ គឺមិនចង់
ឃើញមុខតូស៊ូតចៅហ្វាយចាស់ ។ និយាយដល់រឿងនេះ
ឡើង សត្វទាំងអស់រកអ្វីតបតពុំបានឡើយ ។ ការទុក
ឱ្យពួកជ្រូកមានសុខភាពល្អដូចជាការប្រសើរនិងចាំបាច់ ។

ដូច្នេះ ទាំងអស់គ្នាពេញលេញសម្រាប់ពិធីនេះតទៅ ពិតដោះ
គោនិងផ្ទៃឈើទុំ ។ ជ្រូកដោយ នៅលើសើមក៏ដោយ ត្រូវ
រក្សាទុកឱ្យពួកជ្រូក ។

[Faint, illegible text in Khmer script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ចំពូក ៤

នៅចុងរដូវក្ដៅ ដំណឹងនៃបដិវត្តន៍នៅភូមិសម្រែកបាត
ព្យុះសាយដល់ភូមិជិតខាង ។ រាល់ថ្ងៃ អាសន៍និងអាណ្ណៈ
ប្រើព្រាបឡប់ពេញបេសកកម្មនៅភូមិជិតឆ្ងាយ ដើម្បីពន្យល់
អំពីបដិវត្តន៍និងបង្រៀនចំរៀង : “បដិវត្តន៍” ។

ចាប់ពីពេលកើតហេតុមក គេឃើញពូស្វិតអង្គុយនៅ
ក្នុងគៀបស្រវាយរ៉ាប់ប្រាប់គេឯងពីរឿងខ្មោចផ្សារបស់គាត់
ពីអយុត្តិធម៌ដែលកើតឡើងដោយពួកអាសត្វចង្រៃបណ្ដេញ
គាត់ ។ អ្នកទាំងឡាយមានការឈឺចាប់ជាមួយគាត់ដែរ
តែដូចជាគ្មានជួយអ្វីដល់គាត់សោះ ។ ឬក៏ ។ គិតតែពីរះរា
មធ្យោបាយដើម្បីកែរឿង ។ ខ្លួន ។ ជាគ្រោះល្អរបស់ពូស្វិត
អ្នកដែលនៅជិតភូមិគាត់ចេះតែឈ្មោះគ្នា ។ ភូមិមួយនោះ
ឈ្មោះ “ទូលក្រាំងសៀម” ជាភូមិធំតែគ្រូវគេទុកចោលវត
មានធ្វើស្រែចំការអ្វីឡើយ ហើយព្រៃឈើក៏ដុះពាសពេញ ។
ម្ចាស់ភូមិគឺពូថង ។ គាត់ជាមនុស្សខ្ជិល គិតតែបរបាញ់និង
ស្ទូចត្រី ។ ភូមិមួយទៀតឈ្មោះ “ត្រពាំងស្រកី” មាន
ទំហំតូចតែស្អាត ព្រោះមានការថែទាំល្អ ។ ពូយៀងម្ចាស់

ភូមិទោះ ជាមនុស្សរឹងប៉ឹងត្រឡប់ មានរឿងរ៉ាវក្រើនទៅ
ពូហោការ ហើយគេងចាត់ទុកគាត់ជាជនដែលមិនសូវចុះ
សំរុងជាមួយអ្នកដទៃ ។ ពូ “ថង” និងពូ “យៀង” កា
ស្រូវនិងគ្នា ហើយមិនដែលមានពេលណាមួយដែលអ្នក
ទាំងពីរបានស្រុះស្រួលគ្នាលើរឿងអ្វីមួយឡើយ ។ តែទោះជា
យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គាត់ទាំងពីរមានការព្រួយបារម្ភច្រើន
ចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ដែលទើបនឹងកើតមាននៅភូមិសម្រែក ។
ទាំងពីរនាក់ខំប្រឹងប្រែងគ្រប់បង្កោបាយ ដើម្បីកុំឲ្យដំណឹង
បដិវត្តន៍ឮដល់សត្វទាំងឡាយដែលនៅក្នុងភូមិគាត់ ។ ដំបូង
គាត់សើច ហើយមិនជឿថាសត្វអាចត្រួតត្រាភូមិដោយខ្លួន
ឯងបានទេ ។ តែគាត់ជឿថា ហេតុការណ៍នោះនឹងបាន
ចប់ក្នុងរវាងមួយយប់ប៉ុណ្ណឹង ថាសត្វនៃភូមិសម្រែក (គាត់
មិនព្រមហៅភូមិ “វិមានសត្វ” ទេ) កំពុងវាយប្រគប់គ្នា
ហើយថាមុខជាស្ដាប់ដោយអត់បាយមិនខាន ។ លុះដល់ពូ
ថាសត្វអស់ទាំងនោះឥតមានការស្រេកឃ្លានអ្វីឡើយ ពូថង
និងពូយៀង ក៏ប្រែសំដីបែរជានិយាយពីអំពើផ្ដេសផ្ដាសដែល
ពួកសត្វនៅភូមិសម្រែកបានបង្កើតឡើង ។ គាត់ទាំងពីរនាក់
ជឿថា សត្វអស់នោះមុខជាសម្លាប់គ្នាឯងស៊ីនិងពាក់ញីជា
មួយគ្នាដែលជាអំពើប្រឆាំងនឹងច្បាប់ធម្មជាតិ ។

គ្មាននរណាដែលរៀនពិតទេ ។ ពាក្យចម្លែកណាមួយដែលបានបណ្តេញចោលហើយថាវាចែង
កិច្ចការខ្លួនឯងនៅតែលេចឃើញការរំលោភបំពានខ្លះបានកើត
ឡើងលើផ្ទៃប្រទេស ។ គោរម្យលើដែលគេអាចដឹកបាន
ក៏ក្លាយទៅជាកាចសាហាវ ព្រៃព្រៃហត់រងចេញមកក្រៅស៊ី
បន្តិ គោញ្យទាត់គុដទឹកចោល ចំណែកសេះក៏លែងព្រមឱ្យ
គេជិះ ។

ចំរៀង “បដិវត្តន៍” ក៏បានត្រូវផ្សាយនៅគ្រប់កន្លែង
យ៉ាងរហ័សអស្ចារ្យ ។ មនុស្សមិនអាចទប់កំហឹងបានទេ
កាលណាចំរៀងនេះ ពីព្រោះគេថាវាជាចំរៀងផ្ទុកផ្ទុកស្រស់
គេមិនយល់ថាសត្វអាចប្រមូលគ្នាច្រៀងបទចំកូតនេះ បាន
សោះ ។ ហើយបើមានសត្វណាច្រៀងបទនេះវាមុខជាត្រូវ
សំពត់ដោយដំបងយ៉ាងដំណំមិនខាន ។ តែទោះជាយ៉ាងណា
ក៏ដោយក៏សត្វនៅតែច្រៀង ។ ក្នុងច្រៀងលើរបងព្រាប
តំអូញលើដើមឈើ ។ វាច្រៀងតាមចង្វាក់នៃជាន់ដំដែក
តាមសម្តែងកណ្តឹងនឹងស្តុរនៃវត្តអារាម ។ កាលណាចំរៀង
នេះហើយ មនុស្សទាំងអស់ភ័យរន្ធត់ នឹកឃើញដល់ទំនាយ
នៃវិកាសកម្មរបស់ខ្លួន ។

នៅចុងរដូវមួយ ក្នុងពេលបេះពោតរួចស្រេចហើយព្រាប

ឬយូរឬខ្លីហោះហើរវិលវល់ស្ទាត់ហើយបន្ទាប់ខ្លួនលើចិញ្ចាវូល
សម្រែងដោយក្តីអន្ទះអវស្ត ។ ពូស្វិតនិងកើតឈ្នួលព្រមទាំង
គូកគាត់ប្រមាណប្រាំមួយនាក់ទៀតមកពីភូមិ ទូលក្រាំង
សៀមនិងគ្រប់ទីស្រុកបានជិះរទេះកំរង់មកភូមិសម្រែង ។
ទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែមានដំបងមួយនៅដៃលើកំរង់តែពូស្វិត
ដែលដើរពីមុខរទេះដោយកាន់កាំភ្លើង ។ អ្នកទាំងអស់នោះ
ប្រាកដជាក៏ដណ្តើមយកភូមិសម្រែងវិញ ។

សត្វទាំងអស់នៅក្នុងភូមិ ដែលដឹងឆ្ងាយចំរៀងនេះ
ប្រាកដជាភ័យខ្លាចនៅពេលណាមួយនោះ ក៏បានរៀបចំខ្លួន
ជាស្រេច។ អាស័រឡីដែលបានធ្វើការសិក្សាលើយុទ្ធវិធីពីសៀវ
ភោមួយដែលវាបានក្នុងបន្ទប់ពូស្វិត បានទទួលការងារ
អ្នកការពារ ។ វាឱ្យបញ្ជាយ៉ាងរហ័សហើយក្នុងមួយរំពេច
ប៉ុណ្ណោះ សត្វទាំងអស់ក៏បានទៅកាន់កន្លែងការពាររៀង ។
ខ្លួន ។ លុះពូស្វិតនិងគ្នាគាត់កាន់តែចូលមកជិតដល់មាត់
ភូមិហើយ អាស័រឡីក៏បើកការប្រយុទ្ធរបស់វាក្លាយ ។ ព្រាប
ទាំងអស់ប្រមាណ ៣៥ បោះពួយឡើងទៅលើហើយបន្ទាប់
ខ្លួនមកក្រោម ស្រែកទ្រហឹងរឹងកងលើក្បាលអ្នកទាំងនោះ ។
ចំណែកវត្តានដែលលាក់ខ្លួនក្នុងរបង ក៏រត់ចេញមកចំកំរើង
គោដែលអូសរទេះមក ។ នេះគ្រាន់តែជាការគេចលំដើម្បី

បង្កើតចលាចលច្របូកច្របល់ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងពេលដែល
បនុស្សយកដំបងដេញវាយក្លានច្រវេតច្រវាត់ អាសំឡីបើក
ការប្រយុទ្ធលើកទីពីរ ។ មីកុក អាភ្នើនិងពពែទាំងអស់ដោយ
មានអាសំឡី នៅពីមុខ រត់យ៉ាងលឿនតំរង់ទៅហ្វូងបនុស្ស
ហើយក៏ចាប់បុក ចាក់ គាត់ តែគ្រប់ទិសទី ។ អាភ្នើយក
ជើងប៉ែងត្រូវចំកន្លែងធ្ងន់របស់បនុស្ស ។ តែបនុស្សដែល
ប្រើដំបងនិងស្បែកជើងបាតដៃកគោលមានប្រៀបលើសក្ល ។
ឃើញដូច្នោះ អាសំឡីស្រែកបញ្ជាឱ្យដកថយ ។ សត្វទាំង
អស់ក៏ថយខ្លួនមកពួន ។ រូបិវិញ ។

បនុស្សស្រែកហោរាដោយដោតជ័យ ។ លុះបានឃើញ
សត្រូវដកថយចាញ់ហើយ គេក៏រត់ដេញតាមក្រោយ ។ នេះ
គឺជាការធ្លាក់ចូលក្នុងកលយុទ្ធមួយបែបរបស់អាសំឡី ។ ពេល
ដែលពួកសត្រូវបានចូលមកក្នុងភូមិហើយ អាសំឡីក៏បញ្ជាឱ្យ
សេះគោនិងដូក ដែលបានសម្លឹងទាំស្នាក់នៅកៀនក្រោល
ចេញបកវែងបំបែកហ្វូងបនុស្ស ។ ចំណែកអាសំឡី រាត់តំរង់
ទៅពូស្វិត ។ លុះបានឃើញដូច្នោះហើយ ពូស្វិតក៏លើក
កាំភ្លើងបាញ់ ។ គ្រាប់រត់កកិតខ្នងអាសំឡី ។ ពពែមួយដួល
ស្លាប់ ។ ក្នុងមួយពេទនោះ អាសំឡីលើកដុំថ្មមួយដុំចោល
ចំជើងពូស្វិត ធ្វើឱ្យគាត់ដួលលើគំនរអាចម៍ ហើយកាំភ្លើងក៏

គ្រាប់ពីដៃ ។ ចំណែកអាស្រ័យវិញ រាត់តំរង់ដើរដោយស្រួលរាល់
និងបុរេមុតគួរឱ្យសរសើរ ។ រាត់តំរង់លើដីដើរយ៉ាងរួម ត្រូវ
ក្បាលបង្ហាត់មកពីភូមិចូលត្រង់សៀម យ៉ាងណែន ធ្វើឱ្យគាត់
ជួលដេកបាត់បាត់នៅក្នុងភក់ ។ ឃើញដូច្នោះហើយ បនុស្ស
ទាំងឡាយក៏រត់យកវែតព្រះអាយុ ច្បាប់ដំបងចោលពីដៃ ។
អ្នកទាំងនោះភ័យស្មន់រត់ប្រសាម ឯសត្វទាំងអស់ក៏ចាប់រត់
ដេញតាមពេញទីផ្កា ។ គេត្រូវសត្វធំធាក់ ទាក់ រំប៉ង តែ ចឹក
ខាំ ។ គ្មានសត្វណាមួយដែលនៅស្ងៀមហើយមិនធ្លៀត
ឱកាសដើម្បីសងសឹកទេ ។ សូម្បីតែឆ្ការីបានជួយដែរ ។
រាលោកពីលើដំបូលមកឈរលើស្នាមក្នុងរូបគោម្នាក់ហើយ
ខាំកទាល់តែស្រែកទ្រហោយយ៉ាងរន្ធត់ ។ ពេលដែលទ្វារ
របងរើកហើយ បនុស្សទាំងឡាយក៏នាំគ្នារត់ព្រួចេញទៅ
ក្រៅ ។ ក្នុងរយ ពេលប្រហែលប្រាំនាទី អ្នកទាំងនោះរត់
ដកថយទៅតាមច្រកដែលគេបានចូលមកពីមុន ។ ឯហ្វូង
ក្លានក៏តាមព្យាបាទ ដេញចឹកជើងគោរហូត ។

បនុស្សចេញទៅវិញអស់ហើយ នៅសល់តែម្នាក់ដែល
ត្រូវអាស្រ័យគាត់ដួលផ្តាច់បុកបំបែកក្នុងភក់ ។ អាស្រ័យដើរទៅ
ជិត ហើយចង់លើកគាត់ឡើង តែបុរសនោះនៅស្ងៀមដាច់
កម្រើកឡើយ ។

“វាស្តាប់ចាត់ទៅហើយ” អាព្រូញពោលឡើងដោយសង្ខេប— “អញគ្មានបំណងដូច្នោះសោះ ។ អញភ្លេចថាធ្វើអញមានសុខវែកវែង ។ តើនរណាខ្លះជឿថាអញចង់សម្លាប់គាត់នេះ?”

“អត់ទេ អាសម្បាញ” — អាសំឡី ដែលត្រូវរួសហើយ ដែលមានឈាមនៅតែស្រក់តាមមុខរបួសនោះនៅឡើយ ឆ្លើយតបមកវិញក្លាយហើយថា — “សង្គ្រាម គឺសង្គ្រាម តែមនុស្សល្អត្រូវស្លាប់ទៅវិញ” ។

“អញគ្មានបំណងសម្លាប់នរណាទេ សូម្បីតែជីវិតមនុស្សក៏ទេដែរ” — អាព្រូញបន្ថែមដោយទឹកភ្នែករលីងរលោង ។

“បីប្រដេចាត់ទេនរណាហើយ” ម្នាក់ទទាសឡើង បីប្រដេចាត់ខ្លួនមែន ។ ការផ្តួលភិតភ័យកើតមានឡើង ។ សត្វទាំងអស់ជឿថា មីប្រដេចត្រូវរួសម្នាក់មនុស្សចាប់វាយកទៅជាមួយហើយ ។ តែក្រោយពីបានរកបន្តិចមក គេឃើញវាពួននៅក្នុងក្រោល បង្កប់ក្បាលក្នុងចំបើងឯណោះសោះ ។ វាភ័យខ្លាចខ្លាច ក្រោយដែលបានឮសូរកាំភ្លើងក្លាយ។ លុះត្រឡប់មកពីរកមីប្រដេចវិញ សត្វទាំងអស់ដឹងថាមនុស្សដែលខ្លួនស្មានថាស្លាប់ទៅហើយនោះ បានដឹងខ្លួនវិញនិងរត់ចាត់ទៅហើយ ។ សត្វទាំងឡាយមកជួបជុំគ្នាវិញដោយ

វិករាយ ។ គេទាំងឡាយរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពអាសារស្រស់ គេក្នុងពេលប្រយុទ្ធពៅយស្រស់ដ៏ក្តៅក្តាយរៀងៗខ្លួន ។ ពិធីមួយសម្រាប់ទទួលដោយដ៏យក៏បានត្រូវរៀបចំក្លាយ ដោយឥតបានគិតទុកជាមុន ។ ទង់ត្រូវបង្ហូរឡើងលើបង្គោល ចម្រៀង “បដិវត្តន៍” ក៏បានឮឡើងជាច្រើនដង ។ ព្រៃដែលត្រូវគ្រាប់ស្នាប់ត្រូវបានគេយកទៅកប់យ៉ាងទឡាវិក ដោយមានចាច់ផ្កាដាក់ពីលើផ្លូវផង។ អាសំឡីជាអ្នកធ្វើសុន្ទរកថាថ្ងៃដំបូង លេចពីត្រូវការនិងការប្តេជ្ញាចិត្តនៃសត្វទាំងឡាយក្នុងការបូជាជីវិតនៅពេលមានអាសន្ន ។ វាទាំងអស់គ្នាបានសម្រេចចិត្តបង្កើតគ្រឿងឥស្សរិយយសទាហាន “វិរជនថ្នាក់ទីមួយ” ។ ងារនេះនឹងត្រូវប្រគល់ទៅឲ្យ អាសំឡី និង អាព្រូញ ជាលើកដំបូង ។ វាជាមេដាយស្ពាន់ (វារកបានបន្ទះស្ពាន់នោះនៅក្នុងរោងជាន) តែត្រូវពាក់នៅថ្ងៃអាទិត្យ ឬថ្ងៃសម្រាក ។ មានឥស្សរិយយសមួយទៀតហៅថា “វិរជនទីពីរ” ដែលត្រូវប្រគល់ទៅព្រៃដែលបានចាត់បង់ជីវិតទៅហើយនោះ ។ មានការផែនដកគ្នាច្រើន អំពីការរកឈ្មោះដាក់ការប្រយុទ្ធដែលទើបនឹងប្រព្រឹត្តិរួចមកនេះ ។ ក្រោយពីបានវែកវែងយ៉ាងយូរមក សត្វទាំងអស់ក៏ឲ្យឈ្មោះប្រយុទ្ធនេះថា: “ប្រតិបត្តិការសឹកសម្រែងដី” ព្រោះការគយគន់គ្នាខ្លាំងក្លាបានកើត

រក្សាបាននៅកន្លែងនេះ ។ កាំភ្លើងដែលពួកស្លឹកចម្លាក់ចោល
បានត្រូវរកឃើញនៅក្នុងភក់ ហើយពួកវាដឹងថា មានគ្រាប់
សល់នៅក្នុងរោងជាង ។ វាយកកាំភ្លើងនោះមកតាំងក្រោម
បង្គោលទង់ទុកជាអនុស្សាវរីយ៍ និងទុកចាញ់ពីដេងក្នុងមួយឆ្នាំ
គឺថ្ងៃទី១២តុលាឬក៏សម្រាប់បុណ្យខួបនៃ “ប្រតិបត្តិការសឹក
សម្រែងជ័យ” និងថ្ងៃរំលឹក “បដិវត្តន៍” ម្តង ។

ចំពូក ៥

រដូវរស្សាមកដល់ហើយ មីប្រជេះកាន់តែមានអាកប្ប-
កិរិយាប្លែកពីធម្មតា ។ វាទៅធ្វើការមិនទាន់ពេលរាល់ព្រឹក
ដោយសំអាងថាវាពិបាកក្រោកពីគ្រែលើបពេក និងដោយថា
មិនសូវស្រួលខ្លួន ថ្ងៃបើវាស៊ីបានក៏ដោយ ។ វាធ្វើពុតជា
ឈឺហើយឈប់ធ្វើការ ដើរទៅឈរស្ងៀមនៅមាត់ត្រពាំង
ធ្លៀងឆ្នងមើលមុខវាដែលឆ្លុះក្នុងទឹក ។ ប៉ុន្តែមានរឿងចម្លែក
មួយបានកើតឡើង ។ ថ្ងៃមួយនៅពេលដែលវាកំពុងដើរ
លេងក្នុងទីធ្លា បត់កន្ទុយចុះឡើងហើយទំពាស្មៅមួយបាច់គឺ
នៅក្នុងមាត់ មីកណ្តូបសេះដើរទៅជិតហើយសួរថា ៖

“នែ មីប្រជេះ អញមានការមួយចង់សួរអ្នក ។ ព្រឹក
មិញអញឃើញអ្នកឈរអើតក្បាលទៅរកភូមិ ទួលក្រាំង
ស្ងៀម ឯណោះ ។ អញឃើញឈ្នួលម្នាក់របស់អាចង វា
ឈរនៅក្បែររបងដែរ ។ ថ្ងៃបើអញនៅឆ្ងាយក៏ដោយ អញ
ក៏ឃើញច្បាស់ថា វាបាននិយាយជាមួយអ្នកហើយយកដៃ
អង្គុលច្រមុះឯងលេងផង ។ តើរឿងនេះវាយ៉ាងម៉េច មី
ប្រជេះ?”

“មិនមែនទេ អញអត់បានធ្វើអញ្ចឹងទេ ហើយវាក៏អត់បាន
ធ្វើដូចម្តងទៅដែរ!” មីប្រដេន រំស្រួលតបដោយគ្រឿងគ្រឿង
ខ្លួនព្រមទាំងយកជើងទ្រុឌដីផង ។

“មីប្រដេន មើលបុរសអញឲ្យចាំ! តើវត្តមានស្រូវទេ
ថាវាមានវាអត់បានអង្គុលច្រមុះម្តង?”

“មិនមែនទាល់តែសោះ” មីប្រដេនបញ្ជាក់បន្ថែម
ដោយអោនមុខ ហើយមួយស្របក់មកវាក៏នាយរត់ចេញបាត់
ទៅ ។ មីណូបសេននៅតែត្រង់ ។ វាមិនព្រមនិយាយប្រាប់
នរណាបានទេ ។ វាឮមួយវាដើរចំរើទៅកន្លែងមីប្រដេន ។
ដល់ហោយវាយកជើងគ្នាគំនរចំបើង ហើយនៅពេលនោះ
ស្រាប់តែវាឃើញស្ត្រីជាច្រើនជុំនិងកំណាត់បូជាច្រើនពណ៌។

បីថ្ងៃក្រោយមក មីប្រដេនចាត់ខ្លួន ។ ហើយជាច្រើន
អាទិត្យបន្ទាប់មកគ្មាននរណាមួយដឹងថា វាទៅណាសោះ ។
សត្វព្រាបបានមករាយការណ៍ថាបានឃើញវានៅភូមិដែល
ពូស្វិតស្វាហ៍ទៅជិតស្រា ។ គេបានឃើញវានៅជិតទ្រូង
វត្តវត្តរដ្ឋមេឃុំ ។ មានមនុស្សម្នាក់ឆ្លាក់មុខក្រហមស្លៀក
ពាក់ដូចឆ្មាំទ្វារ អង្គុលច្រមុះហើយបញ្ជាក់ស្ត្រី ។ ខ្លួនវា
មានពាក់គ្រឿងលំអ ហើយនៅក្បែរវាមានបូក្រហម ។
វាដូចជាសប្បាយណាស់ ។ នេះជាសេចក្តីរាយការណ៍របស់

ព្រាប ។ ចាប់ពីពេលនោះមក សត្វទាំងអស់មិនដែលចេញ
ឈ្មោះមីប្រដេន ទៀតឡើយ ។

នៅខែមករា ឆ្នាំអាសាមមិនសូវល្អ (នៅស្រុកក្រុងជាក់
គឺមានធ្លាក់ទឹកកក) ដីរឹងដូចដែក ម៉្លោះហើយកិច្ចការនានា
ក្នុងស្រែចំការត្រូវផ្អាក ។ មីទីងជាច្រើនបានត្រូវរៀបចំឡើង
នៅក្នុងជម្រកធំ ។ ជ្រករលំរៀបចំផែនការសំរាប់រដូវខាង
មុខ ។ ថ្វីបើវិធានការទាំងឡាយត្រូវតែដាក់ឲ្យអង្គប្រជុំ
បញ្ចេញយោបល់សិនមុននឹងយកទៅអនុវត្តក៏ដោយ ក៏សត្វ
ទាំងអស់ហាក់ដូចជាទុកចិត្តទាំងស្រុងលើជ្រក ក្នុងការដោះ
ស្រាយបញ្ហានានានៅក្នុងភូមិ ។ កិច្ចការទាំងឡាយអាចបាន
ល្បឿនទៅមុខច្រើន បើសិនជាគ្មានការខ្វែងយោបល់គ្នារវាង
អាស៊ីនិងអាណ្ណៈ ។ អាពីរនាក់នេះ ខ្វែងគំនិតគ្នាស្ទើរតែ
រាល់ដង ។ បើម្នាក់ឲ្យយោបល់ថាគួរដាំស្រូវ ម្នាក់ទៀតថា
គួរដាំពោធិវិញ ។ ហើយបើម្នាក់ថាគួរដាំស្ពៃ ម្នាក់
ទៀតថាដីនោះគ្មានពីដាក់សម្រាប់បន្លែទេ ។

ម្នាក់ ។ សុទ្ធតែមានអ្នកគាំទ្រ ម៉្លោះហើយជួនកាលមាន
រហូតដល់ទៅឈ្មោះទាស់ទែងខ្វែងគំនិតគ្នាផង ។ អាស៊ី
ច្រើនតែឈ្នះគេទាំងអស់ព្រោះវាចេះនិយាយពីរោះ តែពេល
ខ្លះអាណ្ណៈក៏មានប្រៀបដាងម្តងៗដែរ ។ ជាច្រើនលើកវាបាន

ទទួលការគាំទ្រពីពួកព្រៃ ។ ពួកព្រៃនេះច្រើនតែស្រែក
ពាក្យស្លោក : “ ជើងឫសឈូ ជើងពីរអាក្រក់ ” ដើម្បីរំខានគេ
ឯង ។ វាបន្តក្នុងពេលអាសំឡីនិយាយម្តងៗ ។

អាសំឡី បានធ្វើការសិក្សាលើសៀវភៅបច្ចេកទេសមួយ
ដែលវាអ៊ីសបានពីបន្ទប់ពូស្វិត ។ វាមានគោលការណ៍ច្រើនក្នុង
កិច្ចរៀបចំតូបិ ។ វានិយាយអំពីរបៀបទំនើប សំរាប់បង្ហូរទឹក
ក្នុង ឬដីដែក ។ វាបានរកឃើញវិធីយ៉ាងទំនើប សំរាប់ទ្យសត្វ
ទាំងឡាយពុះអាចម៍ដាក់លើស្រែ នៅតាមកន្លែងដែលបាន
រៀបចំមុនជាស្រេចដើម្បីទ្យបានចំណេញពេលនិងកម្រាំង ។
ចំណែកអាណុះគ្មានបង្កើនអីនឹងគេទេ ។ វាល្ងន់និយាយប្រាប់
គេឯងដោយស្ងាត់ៗថា បង្កអាសំឡីគ្មានខ្មោចទេ ហើយនាំ
ទ្យវត្តខាតពេលវេលាប៉ុណ្ណោះ ។ ការដដែកខ្លាំងនេះ
ចេះតែបានបន្តរៀងៗ ទៅទៀត ។ តែរឿងទាស់ទែងខ្លាំង
ពោងគេ គឺរឿងគ្រោងសង់ហោត់ខ្យល់ ។

នៅលើវាលស្មៅ មិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីជ្រុងក មានទួលមួយ
ខ្ពស់ជាងគេ មើលទៅហាក់ដូចជាកូនភ្នំមួយ ។ ក្រោយពី
បានវាស់វែងនិងគូសវាស់ផែនទីមក អាសំឡីបានសម្រេច
ចិត្ត ថានឹងសង់ហោត់ខ្យល់នៅកន្លែងខ្ពស់នោះ ព្រោះអាច
បង្កើតកម្រងអគ្គិសនីបាន ។ ភូមិនឹងបានភ្លើងព្រមទាំងកំដៅ

ផង ។ គេអាចប្រើវណ្ណា ម៉ាស៊ីនច្រូតស្មៅ ម៉ាស៊ីនចិតបន្លែ
និងម៉ាស៊ីនវិភាគដោះគោបាន ។ សត្វទាំងឡាយមិនដែល
បានឮពាក្យទាំងនេះពីមុនមកសោះ ព្រោះភូមិនេះមានការរស់
នៅរបៀបបុរាណ ។ ម៉្លោះហើយវាស្តាប់ អាសំឡី ដោយ
ស្ទើរចសរសើរក្រែកលែង ។ អាសំឡីបានគូរគ្រឿងម៉ាស៊ីន
ទាំងឡាយដែលអាចជួយកម្លាំងជាច្រើន ក្នុងកិច្ចការធ្វើស្រែ
ចំការ ហើយអាចទ្យមានពេលទំនេរសំរាប់រៀនអាន និង
ពិភាក្សាលើបញ្ហាផ្សេងៗ ។

ប៉ុន្មានអាទិត្យក្រោយមក គំរោងការហោត់ខ្យល់របស់
អាសំឡីក៏បានសម្រេច ។ គំរោងការទាំងអស់នោះ កើត
ចេញពីគំនិតដែលអាសំឡី ស្រង់ពីសៀវភៅបច្ចេកទេសរបស់ពូ
ស្វិត ។ គឺសៀវភៅស្តីអំពី “ ប្រដាប់ប្រដាទាំងឡាយ
ដែលយើងអាចធ្វើបាន ” “ វិធីរៀបអង្គ ” និង “ អគ្គិសនី
សម្រាប់ផលសាមញ្ញ ” ។ អាសំឡីធ្វើការសិក្សានៅក្នុងរោង
ក្លាស់ពងមាន់របស់ពូស្វិត ព្រោះនៅកន្លែងនោះមានគុសំរាប់
គូរ ។ វាសម្លឹងទីនោះជាច្រើនម៉ោង លុះត្រាតែគូររួច
រួច ។ គេឃើញវាយកម្មមួយដុំសង្កត់ទំព័រសៀវភៅ រួចគូរ
បង្កើននិងដីសដែលវាភ្ញៀវតនឹងម្រាមជើង ។ វាគូរបណ្តើរ
បញ្ចេញវាចាបណ្តើរ ដោយសេចក្តីរីករាយនិងទុកចិត្ត ។

បន្តិចម្តងៗ បង្កនោះក្លាយទៅជាវដ្តកម្រ កងចិត្ត ស្និ ដែល
សត្វទាំងឡាយបើលមិនយល់ តែបានសេចក្តីពោធិសរសើរ
ដល់ប្រាជ្ញាអាស័រ្យិកាខ្លាំង ។ សត្វខ្លះប្លេចចូលទៅបើល
បង្កអាស័រ្យិ ស្នើរតែរាល់ថ្ងៃ ។ បាទ ទា ក៏ល្អចមើលដែរ តែ
បែរជាខឹងនឹងខ្លួនឯង ដោយបើលមិនយល់ទាល់តែសោះ ។
មានតែអាណ្ណុរេ ដែលមិនដែលមករើរល់ទីងគេ ។ វា
ប្រគាំវងនិងគំរោងការហោត់ខ្យល់នេះតាំងពីដើមទឹកម៉្លេះ ។
ថ្ងៃមួយ វាចូលមកដោយចៃដន្យ ដើរចុះដើរឡើងជុំវិញគុក្ខ
សំឡឹងបើលក្រសាសប្តង់ ដោយគុញទ្រាន់ រួចហើយធ្វើវា
កណ្តាស់សាក់ពីរិបីដង ។ ដោយសេចក្តីឈ្មាតិស វាលើក
បើងក្រោយ រួចទោបច្រាសលើក្រសាសនោះ ហើយដើរ
ចេញមកក្រៅដោយឥតចេញសំដីអ្វីឡើយ ។

សត្វទាំងឡាយបែកចេញជាពីរក្រុមខុសគ្នាដោយសារតែ
គំរោងហោត់ខ្យល់នេះ ។ អាស័រ្យិបានអះអាងថា គំរោង
ការនេះលំបាកនឹងសំរេចណាស់ : គេត្រូវការថ្មជាច្រើនដុំ
សម្រាប់ផ្គុំត្នាំដង ដងក្តៅដង ខ្សែពួរ និងឌីណាម៉ូ ។ អា
ស័រ្យិមិនទាន់ដឹងថា តើវាអាចរកគ្រឿងសម្ភារៈទាំងនេះបាន
ពីណាទេ តែវាគ្រាន់តែដឹងថា វាអាចបញ្ចប់គំរោងការនេះ
ក្នុងរវាងមួយឆ្នាំ ។ ដល់គំរោងការនេះសំរេច សត្វទាំងឡាយ

មុខវាបានចូរកម្លាំង ហើយត្រូវធ្វើការតែបីថ្ងៃក្នុងមួយអាទិត្យ
ទេ ។ អាណ្ណុរេទៅប្រគាំវងនិងភិក្ខុការដែលគេប្រុងធ្វើនេះ
ហើយវាអះអាងថា ពេលនេះ ត្រូវតែនាំគ្នាបង្កើនសំរេចសព
វិញ ។ បើសត្វទាំងអស់រល់តែគិតពីរឿងហោត់ខ្យល់នេះ
បន្តិចទៀត មុខជាត្រូវអត់ចំណីស្មើមិនខាន ។ សត្វទាំងអស់
ត្រូវបែកចេញជាពីរក្រុមផ្សេងគ្នា ។ ម្ខាង “បោះឆ្នោតយល់
ព្រម” យកគំរោងការអាស័រ្យិ ហើយធ្វើការតែបីថ្ងៃក្នុង
មួយសប្តាហ៍ “ហើយប្លាងទៀត” បោះឆ្នោតយល់ស្រប
តាមគំនិតរបស់អាណ្ណុរេ ដើម្បីបានផលិតផលបរិបូណ៌ ។

បានតែអាភ្នើមួយទេ ដែលមិនចូលគណៈបក្សខាងណា
ព្រោះវាមិនជឿថា ចំណីនឹងបានសម្បូណ៌ប្តូរហៀរ ហើយ
ហោត់ខ្យល់អាចជួយសម្រាលកម្លាំងឡើយ ។ ទោះជាមាន
ប្តូរអត់ហោត់ខ្យល់ក៏ដោយ ក៏ការរស់នៅមុខជាបិតនៅក្នុង
ភាពខ្វះខាតនិងវេទនាដដែល ។

ក្រៅពីជម្លោះអំពីគំរោងការហោត់ខ្យល់ មានបញ្ហាមួយ
ទៀតចោទឡើង គឺភិក្ខុការពារភូមិ ។ សត្វទាំងអស់យល់ថា
ថ្វីបើមានជ័យជំនះម្តងទៅលើមនុស្សហើយក៏ដោយ ក៏វាជឿ
ថា មនុស្សនឹងវិលមកវិញដែរ ដើម្បីជួយពូស្វិត ។ ហើយ
សាការពិត ពូស្វិតនិងគូកនគាត់មុខជានឹងត្រឡប់មកម្តងទៀត

ដើម្បីសងសឹក រឿងនេះដំណឹងនៃរបាយរបស់ពួកគាត់បានឮ
សុះសាយពេញស្រួល ។ រីឯសត្វទាំងឡាយសោតក៏បញ្ចេញ
អាកប្បកិរិយាកាន់តែរឹងក្តឹងឡើង ។ ក្នុងរឿងការពារភូមិ
នេះទៀត អាសំឡីនិងអាណ្ណៈក៏ខ្លាំងគំនិតគ្នាដែរ ។ ចំពោះ
អាណ្ណៈ សត្វទាំងអស់ត្រូវរកគាំភ្លើងមកហាក់បាញ់ឱ្យបាន
ស្មាត់ ។ ចំណែកអាសំឡីវិញ វាមានគំនិតថា ត្រូវតែ
បញ្ជូនហ្នូងព្រាប ឱ្យកាន់តែច្រើនឡើងដើម្បីទេរបំបះបំបោរ
សត្វទាំងឡាយនៅក្នុងភូមិដទៃទៀត ។ សត្វខ្លះជឿថា បើ
ការពារខ្លួនឯងមិនបានគ្រឹមត្រូវទេ សត្រូវមុខតែឈ្នះ ។ រីឯ
សត្វខ្លះទៀតមានជំនឿថា បើមានចលាចលនៅកន្លែងផ្សេង
ទៀត វាទាំងអស់មិនបាច់រលំនឹងការពារខ្លួនឡើយ ។
ក្រោយពីបានស្តាប់ការពន្យល់ទាំងពីរខាងមក សត្វទាំង
ឡាយមិនដឹងថា ខាងណាត្រូវ ខាងណាខុសទេ ។ វាហាក់
ដូចជាជឿទាំងអស់ ឱ្យតែក្រុមណាពន្យល់ ។

នៅទីបំផុត បង្កង់សង់ហាក់ខ្យល់របស់អាសំឡីបានចប់
សព្វគ្រប់ ។ នៅបីទឹងអាទិត្យក្រោយ បញ្ហាចាប់ផ្តើមសង់
ហាក់ខ្យល់នឹងត្រូវដាក់ឱ្យអង្គប្រជុំសំរេច ។ លុះសមាជិក
ចូលមកកាន់ជង្រុកគ្រប់គ្នាហើយ អាសំឡីក៏ក្រោកឈរឡើង
ដើម្បីថ្លែងអំពីផលប្រយោជន៍នៃហាក់ខ្យល់ ទោះបីមានការ

រឿងនេះយូរពេលក៏ដោយ ។ បន្ទាប់មក អាណ្ណៈក្រោកហើង
ប្រឆាំង ។ វាថាហាក់ខ្យល់ជាក់រោងការឥតប្រយោជន៍
ហើយសូមឱ្យអង្គប្រជុំកុំអនុម័ត ។ វានិយាយតែមួយភ្លែត
ដោយឥតរើរលំនឹងអ្នកដទៃ ហើយក៏ដាក់ខ្លួនអង្គុយចុះ ។
អាសំឡីក្រោកឡើង ។ ស្រែកកំហែងពួកវាពេញផែនដី
បញ្ចេញសម្លេងអូអូ ហើយចាប់ផ្តើមអំពាវនាវដល់សុភវិនិច្ឆ័យ
នៃសត្វទាំងអស់ ។ អង្គប្រជុំបែកបណ្តាផាត់ ។ ជួនកាល
សំដីរបស់អាសំឡីធ្វើឱ្យគេធុញទ្រាន់ ។ វាខំយោសនា
ពណ៌នាអំពីទិដ្ឋភាពភូមិសម្រែង ក្នុងពេលដែលសត្វទាំងអស់
មិនចាប់ផ្តើមការ ។ វារៀបរាប់ពីម៉ាស៊ីនកាត់ស្មៅ ម៉ាស៊ីន
ចិតបវ៉ែន ពីផលប្រយោជន៍នៃអគ្គិសនី ដែលអាចបង្កើត
ម៉ាស៊ីនប្រឡេះពោត ភ្នំ រាស់ គិន ប្រូត ចង ក្រៅពីផ្តល់
ពន្លឺគ្រប់ក្រោល ទឹកភ្លៀស ត្រជាក់ និងកំដៅ ។ ក្រោយ
ពីបានយោសនាយ៉ាងនេះរួច អាសំឡី អាចទាយបានថា
អង្គប្រជុំនឹងបោះឆ្នោតផ្ទៀងទៅខាងណា ។ តែក្នុងពេល
ជាមួយគ្នានេះ អាណ្ណៈក្រោកឡើង វែកសំឡេងយ៉ាងខ្លាំង
ខ្លាញ់ទៅ អាសំឡី ហើយស្រែកសំឡេងអាសំឡី ដោយ
សម្លេងយ៉ាងខ្លាំង ដែលសត្វទាំងអស់មិនដែលឃើញធ្វើ
ដូច្នោះឡើយពីកាលណាមក ។

មានសម្លេងរូបរាងប្លែកនៅខាងក្រៅ ហើយនៅក្នុង
 ពេលនោះ គេឃើញវត្ថុដ៏ទង់ប្រាំបួន ដែលមានប្រឡៅ
 ស្មាន់ពាក់នៅក ដើរចូលមកក្នុងជង្រូត ។ វត្ថុទាំងនោះរត់
 កំរងទៅរកអាសំឡី ដែលភ្លាមនោះ ស្ទុះចេញពីកវត្ថុដើម្បី
 គេចឲ្យផុតពីចង្កូមរបស់វត្ថុ ។ អាសំឡីរត់ចេញទៅក្រៅ
 រំពេចនោះ ហូរវត្ថុក៏រត់ទៅតាមក្រោយ ។ ដោយគត់ស្អុត
 ភិវត្តយស្នើរកនិយាយមិនរួច សត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នារត់ស្រ
 មកលើត្រឹមមាត់ទ្វារដើម្បីបើលការដេញគ្នា ។ អាសំឡីរត់
 កាត់ទីផ្កាសំដៅទៅរកផ្លូវធំ ។ រាត់លៀនដូចជាជ្រូកឯទៀត
 ដែរ រីឯវត្ថុក៏ដេញប្រកិតជិតជើងវា ។ ជាអកុសល អាសំឡី
 ភ្លាត់ជើងដួល វត្ថុជិតទៅដល់ អាសំឡីស្ទុះក្រោកឡើងហើយ
 រត់ទៅទៀត ។ វត្ថុក៏ដេញតាមទៀត ។ អាវត្ថុមួយនោះ
 ជិតត្រចាក់កន្ទុយអាសំឡីបានទៅហើយ តែវាបានត្រូវរត់
 កន្ទុយនោះផុតទាន់ពេលវេលា ។ អាសំឡីខំប្រឹងប្រែង
 ប្រមូលកម្លាំងទាំងអស់ដែលនៅសល់ទាំងប៉ុន្មាន ហើយរត់
 បោះពួយខ្លួនវាចូលទៅក្នុងរន្ធមួយ ។ ចាប់ពីពេលនោះមក
 អាសំឡី ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងប្រហោងនោះឯង ។
 សត្វទាំងឡាយ ក៏ដើរចូលក្នុងជង្រូតវិញដោយស្ងាត់
 ស្ងៀមនិងដោយភ័យរន្ធត់ ។ ក្នុងពេលនោះ វត្ថុក៏ត្រឡប់

បកវិញដែរ ។ លើមឡើយ ពណ៌ភ័យដល់ថា តើវត្ថុទាំងនោះ
 រាយកពីណា ។ តែអាថ៌កំបាំងនេះ ត្រូវបានទទួលសេចក្តី
 បំភ្លឺភ្លាម : វត្ថុនេះជាកូនវត្ថុដែលអាណ្តុះដោយកទៅចិញ្ចឹម
 ទុកដោយល្ងងលាក់ ។ ថ្វីបើវានៅក្មេងក៏ដោយ ក៏វា
 ប្រកបទៅដោយរាងធាត់ធំ កាចសាហាវដូចវត្ថុចកដែរ ។
 អាណ្តុះ ថែទាំវាដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងស្និទ្ធស្នាល ម៉្លោះ
 ហើយវាតែងបក់កន្ទុយទៅរកអាណ្តុះ ដូចវត្ថុទាំងឡាយ
 ដែលធ្លាប់ស្រឡាញ់ចៅហ្វាយវាដូច្នោះដែរ ។

ដោយមានវត្ថុនៅពីក្រោយខ្នង អាណ្តុះបានឡើងលើ
 វេទិកាដែលអាសំឡីតែងប្រើសម្រាប់ធ្វើសន្ទរកថា ហើយ
 ប្រកាសថាចាប់តាំងពីអាទិត្យនេះតទៅ មីទឹងត្រូវបញ្ឈប់
 លែងឲ្យមាន ។ រាថាមីទឹងគ្មានប្រយោជន៍អ្វីឡើយ ហើយ
 នាំឲ្យតែទាក់ពេលវេលា ។

ចាប់ពីថ្ងៃនោះមក កិច្ចការក្នុងភូមិទាំងអម្បាលមាណ្ត្រវ
 ដាក់ឲ្យគណៈពិសេសមួយពិនិត្យនិងសម្រេច ។ គណៈកម្មការ
 នេះមានជ្រូកជាសមាជិក និងអាណ្តុះជាប្រធាន ។ ការ
 ប្រជុំនឹងត្រូវធ្វើឡើងវាសម្ងាត់ ហើយសេចក្តីសំរេចនឹងផ្សាយ
 ឲ្យសត្វទាំងឡាយដឹងនៅពេលក្រោយ ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វទាំង
 អស់ត្រូវមកគោរពទង់រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យ ហើយច្រៀងបទ

“បដិវត្តន៍” ។ បន្ទាប់មកសត្វនិមួយៗ ត្រូវទទួលបញ្ជា សម្រាប់អាទិភ័យក្រោយ ។ ការដដែលនឹងឈប់ឲ្យមានចាប់ ពីពេលនេះតទៅ ។

បន្ទាប់ពីបានទទួលការភិតភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីឧប្ប- ទវហេតុថ្មី ។ នេះមក សត្វទាំងឡាយស្តាប់បញ្ជាទាំងនេះ ដោយស្រឡាវង់កាំង ។ ភាគច្រើនចង់ប្រឆាំងនឹងនយោបាយ ថ្មីនេះ តែរកលេសមិនបាន ។ អាព្រួញកើតទុក្ខ ពិបាកចិត្ត ត្រចៀកវាធ្លាក់ ត្រីវិក្យាលជាច្រើនដង ហើយខំប្រឹងគិតផត ចេញស្តីអ្វីឡើយ ។ ចំណែកជ្រូកហាក់ដូចជាមានយោបល់ ច្រើន ។ តូនជ្រូកចូនដែលអង្គុយជួរមុខក្រោកឡើងដើម្បីផ្តើម បញ្ចេញបព៌ប្រឆាំង ។ ប៉ុន្តែវត្តដែលនៅពីក្រោយវាល្អៗ គ្រប់រឹមសំឡូត ម៉្លោះហើយជ្រូកទាំងចូនក៏ដាក់ខ្លួនអង្គុយ មុនវិញដោយឥតចេញស្តី ។ បន្ទាប់មកហ្វូងពពែក៏ចាប់បន្តិ សម្លេងឡើង : “ដឹងបួនល្អ ដឹងពីរអាត្រក់” បន្តបន្ទាប់គ្នា ប្រហែលជិតកន្លះម៉ោង ជាហេតុធ្វើឲ្យការដដែលប្រព្រឹត្តទៅ លែងកើត ។

នៅថ្ងៃបន្ទាប់ អាព្រួញបានត្រូវគេប្រើឲ្យដើរពេន្យល់ នយោបាយថ្មីនេះឲ្យសត្វទាំងអស់បានជ្រួតជ្រាប ។ “សម មិត្ត” វាពោលឡើងអញ្ជើញជាក់ថា ឯងទាំងអស់មាន

សេចក្តីគោរពដល់ពលិកប្បវេណីប្តីឈ្មោះ ដែលហោរធ្វើការពត សំចៃកម្លាំង ។ ចូរឯងកុំប្រឡំឲ្យសោះថាការភិតនៃអ្នកដឹក នរិជាការសប្បាយ ។ ផ្ទុយទៅវិញ វាជាបន្ទុកធ្ងន់ណាស់ ក្នុងការទទួលខុសត្រូវ ។ គ្មាននរណាមួយឡើយ ដែល មានជំនឿជាងមិត្តឈ្មោះ អំពីហេតុដែលថាសត្វទាំងឡាយមាន សិទ្ធិស្មើគ្នាទេ ។ គាត់សប្បាយចិត្តទៅវិញទេ បើសិនជា ដឹងថាឯងទាំងអស់គ្នាចេះគិតដោយខ្លួនឯង ។ ក៏ប៉ុន្តែជួន កាលឯងគិតខុស ហើយដល់ពេលហ្នឹង តើឯងសម្រេចឲ្យ អ្នកណាជួយ? ឧបមាថា បើឯងសម្រេចចិត្តថាតាមអាសំឡី វិញ ដោយឯងស្តាយអាត់រោងការណ៍រហាត់ខ្យល់របស់វា នោះ - តែបើតាមវិញគិតអញថាឯងខុសហើយ ព្រោះដូច ឯងដឹងស្រាប់ អាសំឡីអាចចាត់ទុកជាសត្វឧក្រិដ្ឋមួយ ។ មកដល់ត្រង់នេះ ជ្រូកស្រែកគាត់ឡើងថា : “វាបានតស៊ូ យ៉ាងអង្គអាចជាមួយយើងក្នុងពេលប្រយុទ្ធ” ។

“មានសេចក្តីក្តាហានមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ -- អាព្រួញ តបវិញក្តាម - សេចក្តីស្មោះត្រង់និងការស្តាប់បង្គាប់វាសំខាន់ ជាង ។ ហើយបើនិយាយពីរឿងប្រយុទ្ធនោះ អញជឿថា បន្តិចទៀតគេនឹងដឹងច្បាស់ថាពលិកប្បរបស់អាសំឡី វាពុំមាន តំរូវឲ្យប៉ុន្មានទេ ។ វិន័យ សមមិត្ត! វិន័យទាហានដែលរឹង

ដូចដែក ! ហ្នឹងគឺជាបញ្ហារបស់យើងសព្វថ្ងៃ ! ។ ក្មេងខ្លួន
ចង្អុល សត្វមុខជាជាន់ក្បាលយើង ។ តើវាដឹងទាំងអស់គ្នា
ចង់ឲ្យអាស៊ីតត្រឡប់មកវិញឬអី ? ” ។

នៅពេលនេះទៀត គ្មានសត្វណាមួយអាចឆ្លើយឆ្លងសំដី
បានឡើយ ។ តាមពិតទៅ សត្វទាំងអស់មិនចង់ឲ្យសត្វ
ត្រឡប់មកវិញទេ ។ ហើយបើឃើញថា ការដៃដកគ្នានៅ
រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យអាចបណ្តាលឲ្យសត្វត្រឡប់មកវិញ ពួក
គេយល់ថា គួរបញ្ឈប់ការដៃដកគ្នានោះដែលឲ្យមានទៅ ។
អាព្រាញដែលបានប្រើពេលគិតជាច្រើននោះ ក៏ឆ្លើយតបវិញ
ភ្លាមថា : “ ឲ្យតែចិត្តល្អៗធ្វើអ្វីហើយ វាគោរពតែត្រូវ ” ។
ហើយចាប់ពីថ្ងៃនោះមក អាព្រាញចាំទុកជានិច្ចថា : “ អាណ្ណៈ
និយាយត្រូវទាំងអស់ ” បន្ថែមលើពាក្យចំណាំរបស់វាមួយ
ទៀតគឺ “ អញត្រូវធ្វើការឲ្យកាន់តែច្រើន ” ។

ពេលនេះ ធាតុអាកាសល្អ ការភ្ជួររាស់ក៏ចាប់ផ្តើម ។
បន្ទប់ដែលអាស៊ីតយកសំរាប់គូរបង់រហាត់ខ្យល់នោះត្រូវបិទ
ទ្វារចោល ដោយគេត្រូវបំភ្លេចបង់នោះចោលសិន ។ តាម
នយោបាយថ្មី រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យ ប្រហែលម៉ោង១០ សត្វ
ទាំងអស់មកជួបជុំគ្នាក្នុងជង្រុក ដើម្បីទទួលបញ្ជាសម្រាប់
អាទិត្យក្រោយ ។ សត្វទាំងឡាយបាននាំគ្នាគ្រាន់យកខ្មោច

អា “ គំនិត ” ចេញពីផ្លូវ ហើយយកក្បាលខ្មោចទៅសំអាត
ដើម្បីយកបត់តាំងលើគល់ដើមឆ្នុំបន្តិចនឹងកាំភ្លើងក្បែរដងទង ។
នៅពេលហួតទង់រួចហើយ សត្វទាំងអស់ត្រូវដើរមកឈរ
នៅមុខក្បាលខ្មោចអាគំនិតរួចធ្វើការវះកិច្ច មុននឹងដើរចូល
ជង្រុក ។ ឥឡូវវាទាំងអស់គ្នាយប់អង្គុយជាមួយគ្នាដូចកាល
ពីជំនាន់មុនទៀតហើយ ។ អាណ្ណៈ អាព្រាញ និងជ្រូកមួយ
ទៀតឈ្មោះអា “ កី ” ដែលល្បីល្បាញខាងសរសេរចម្រៀង
និងកំណាព្យ អង្គុយនៅលើវេទិកា វែកទាំងប្រាំបួនអង្គុយ
សងខាងអាទាំងបី ធ្វើជារបាំង ។

នៅខាងក្រោយគឺជាកន្លែងពួកជ្រូក ។ ក្រៅពីនោះ
សត្វទាំងអស់អង្គុយបែរមុខទៅរកវេទិកា ។ អាណ្ណៈអាណ
បញ្ជាសំរាប់អាទិត្យក្រោយដោយសំដីម៉ាត់ ។ ដូចទាហាន ។
បន្ទាប់ពីនោះ សត្វទាំងអស់ច្រៀងបទ “ បដិវត្តន៍ ” ។ រួច
ហើយទើបបិទសម័យប្រជុំ ។

បីអាទិត្យបានកន្លងផុតទៅហើយ បើគិតពីពេលដែលគេ
បានបណ្តេញអាស៊ីត ចេញពីភូមិមក ។ សត្វទាំងឡាយហាក់
ដូចជាមិនមាំមង់ក្នុងចិត្ត ក្នុង ពេលដែលបានដឹងថា រហាត់ខ្យល់
របស់អាស៊ីតត្រូវគេរៀបចំសង់ឡើងវិញ ។

អាណ្ណៈឥតបានឲ្យយោបល់អ្វីឡើយក្នុងការកែប្រែនេះ ។

វេទនាបានប្រាប់ឲ្យដឹងបុគ្គលកំរោងការនេះ ត្រូវការចំណាយ
កម្លាំងនិងពេលច្រើន ហើយថែមទាំងអាចកំរើបន្ថយចំណី
សង បើសិនជាមានការចាំបាច់ ។ ប្លង់និងកិច្ចការត្រូវរៀប
ចំយ៉ាងល្អិតល្អន់ ។ គណៈ កម្មការដែលមានសមាជិកសុទ្ធ
តែជ្រុកនោះបានគិតការនេះជាងបីអាទិត្យមកហើយ ។ បើ
គិតដល់ការកែប្រែខ្លះៗ ផង ហោត់ខ្យល់នេះអាចធ្វើហើយ
ក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំ ។

យប់នោះអាប្រាជ្ញបានពន្យល់ដល់សត្វទាំងឡាយថាតាម
ពិតទៅអាណ្ណៈមិនដែលប្រឆាំងនឹងកំរោងការហោត់ខ្យល់នេះ
ទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញគឺអាណ្ណៈនេះហើយដែលជាអ្នកផ្ដើមគំរិត
មុនគេតាំងពីដើមទឹកម៉្លេះ ។ ហើយប្លង់ដែលអាស័រឡីបាន
យកមកបង្ហាញគេឯងនោះគឺ បានចម្លងចេញពីឯកសារជា
ច្រើនដែលអាស័រឡីបានលួចពីអាណ្ណៈ ។ ដូច្នេះហោត់ខ្យល់
ទៅជាគំនិតផ្ទាល់របស់អាណ្ណៈទៅវិញ ។ ក៏ប៉ុន្តែបើមានអ្នក
ណាមួយសួរថាហេតុដូចម្តេច បានជាអាណ្ណៈត្រឡប់ទៅជា
ប្រឆាំងនឹងកំរោងការនេះទៅវិញ អាប្រាជ្ញបាត់មាត់ឈឹង ។
វាបែរជាឆ្លើយទៅវិញថានេះជាឧបាយកលរបស់អាណ្ណៈទេ ។
អាណ្ណៈប្រឆាំងនឹងអាស័រឡី មិនមែនមកពីរឿងហោត់ខ្យល់ទេ
គឺមកពីវាចង់បណ្តេញអាស័រឡីចោលដោយសារអានេះ មាន

គំនិត និងអានុភាពអាត្រក់ដែលអាចទៅជាគ្រោះថ្នាក់ដល់
សត្វទាំងអស់ ។ ឥឡូវអាស័រឡីបាត់ទៅហើយ ដូច្នេះកំរោង
ការនេះ អាចបន្តទៅទៀតដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែករបស់វា
ទេ ។ អាប្រាជ្ញខំអតិប្បាយប្រាប់សត្វទាំងអស់ថា រឿងទាំង
នេះគេហៅថា កលយុទ្ធ ឬស្មៀគរយោបាយ ។ វាទន្ទេញ
ពាក្យនេះជាច្រើនដង : “កលយុទ្ធ ! អាសម្មាញ្ច កលយុទ្ធ” ។
និយាយបណ្តើរ ដើរចុះដើរឡើងបណ្តើរ បក់កន្ទុយចុះឡើង
ព្រមទាំងបញ្ចេញសំណើចផង ។ សត្វទាំងអស់គ្មានយល់សោះ
ចំពោះពាក្យ “កលយុទ្ធ” ។ តែដោយនៅពេល អាប្រាជ្ញ
និយាយម្តងៗ អាស័រឡីប្រាប់បួនចេះតែគ្រហឹមដាក់ សត្វទាំង
ឡាយក៏ត្រូវបង្ខំចិត្តទទួលសេចក្តីពន្យល់នេះដោយឥតប្រកែក
មួយម៉ាត់ឡើយ ។

ចំពូក ៦

មួយផ្នែកក្នុងផុតទៅ សត្វទាំងអស់ធ្វើការដូចខ្ញុំគេ ។
ក៏ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជាសប្បាយនិងភិក្ខុការទាំងនោះ ។ វា
គ្មានដែលត្រូវអំពីរឿងអស់កម្លាំងនិងអំពីពលិកម្ម ដែលវាបាន
បំពេញមួយសោះ ព្រោះវាយល់ច្បាស់ថាអ្វី ។ ដែលវាធ្វើ
នេះ គឺសំរាប់វានិងបិត្តវាជំនាន់ក្រោយ មិនមែនសំរាប់អា
បទុស្សកំសិលនិងរមេចោរមួយក្រុមនោះទេ ។

គ្រប់រដូវ ពួកសត្វត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើការ ៦០ ម៉ោងក្នុងមួយ
អាទិត្យ ហើយចាប់ពីខែសីហាមកគេត្រូវធ្វើការរាល់រសៀល
ថ្ងៃអាទិត្យទៀតផង ។ រោងបោះបាយអះអាងថាធ្វើការពេល
រសៀលថ្ងៃអាទិត្យនេះ គឺធ្វើដោយស្ម័គ្រចិត្ត ក៏ប៉ុន្តែ បើអ្នក
ណាម្នាក់មិនទៅធ្វើការ អ្នកនោះនឹងបានទទួលចំណីតែពាក់
កណ្តាលទេ ។ ថ្វីបើពួកសត្វធ្វើការយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏មាន
ភិក្ខុការជាច្រើននៅសល់ ធ្វើមិនហើយដែរ ។ ដូចជាការ
ច្រូតកាត់ ឆ្នាំនេះមិនសូវបានផលទេ ។ ចំការដែលដើម
ឆ្នាប់មានដំណាំ ឥឡូវត្រូវទុកចោលទំនេរទៅវិញ ព្រោះ
ពុំបានត្រូវការសំរាប់ទាន់ពេលវេលា ។ ស្ថានភាពណាមួយនេះ

បណ្តាលឱ្យមានឧបសគ្គជាច្រើនទៅអនាគត ។ ការសង់
ហោត់ខ្យល់ចោទបញ្ហាជាច្រើន ។ នៅក្នុងភូមិមានថ្ម ខ្យាប់
និងស៊ីប៉ង់ ដែលនៅសល់ ម៉្លោះហើយសម្ភារៈសំណង់អាច
មានគ្រប់គ្រាន់ ។ តែបញ្ហាមួយដែលត្រូវតែដោះស្រាយ
ភ្លាម គឺការបំបែកថ្មឱ្យតូចល្មមតាមទំហំកំរិត ។ ដូចជាគ្មាន
វិធីណាប្រាកដប្រឹក្នុងប្រតិបត្តិការ ដងសន្ទូចទេ ក៏ប៉ុន្តែគ្មានសត្វ
ណាចេះប្រើប្រដាប់ទាំងនោះសោះ ។ នេះមកពីសត្វទាំង
នោះមិនអាចឈរលើជើងពីរបានយូរ ។ ក្រោយពីបានប្រើ
កម្លាំងឥតប្រយោជន៍ អស់ច្រើនអាទិត្យមក ទើបមានគំនិត
មួយលេចឡើង គឺគេត្រូវប្រើកម្លាំងទម្ងន់ ។ ថ្មធំៗ ដែល
ប្រើមិនកើត ត្រូវកំទេចឱ្យតូចៗ សិន មុននឹងយកទៅប្រើ
ប្រាស់ ។ ម៉្លោះហើយសត្វទាំងឡាយយកខ្សែពួរចងដុំវិញ
ដុំថ្មធំៗ នោះ រួចហើយ គេ រសេះ ពពែ និងសត្វទាំងអស់
ដែលចេះទាញខ្សែ (សូម្បីតែជ្រូក ក៏ចូលរួមក្នុងសកម្មភាព
នេះដែរ) ក៏ត្រូវកេណ្ឌឱ្យមកជួយទាញដុំថ្មឡើងទៅលើ
ទួលរួចហើយទម្លាក់ចុះមកក្រោមឱ្យបែកខ្ទេចខ្ទីជាដុំតូចៗ ។
ការដឹកជញ្ជូនដុំថ្មតូចនេះប្រព្រឹត្តទៅបានដោយស្រួល ។ សេះ
អូសរទេះផ្ទុកពេញដោយដុំថ្ម ពពែអូសថ្មមួយដុំ ចំណែក
មីភុក និងអាភ្នើ ក៏ចូលរួមក្នុងការជញ្ជូននេះយ៉ាងសកម្ម ។

ដល់ក្នុងរដូវប្រាំង សត្វក៏បានជញ្ជូនផ្សេងទៀតដល់ក្នុង
គំនរ ។ គេក៏ចាប់ផ្តើមលើកជញ្ជាំងក្រោយការដឹកនាំនៃ
ប្រឹក ។

ប៉ុន្តែដំណើរការណ៍បានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងលំបាក និង
អស់ពេលជាច្រើន ។ ជួនកាលវាត្រូវប្រើពេលពេញមួយ
ថ្ងៃ ដើម្បីទាញថ្មមួយដុំឡើងដល់កំពូលទួល ។ ហើយជួន
កាល ដល់ពេលទម្លាក់ថ្មចុះមកក្រោម ថ្មក៏មិនបែកទៀត ។
គ្មានកិច្ចការណាមួយដែលធ្វើឡើងកើត ដោយឥតជំនួយពី
អាព្រូញទេ ព្រោះកម្លាំងវាខ្លាំងស្មើនឹងកម្លាំងសត្វទាំង
អស់រួមគ្នា ។ ពេលដែលដុំថ្មក្រឡាច់ម្តង ។ សត្វទាំងអស់
ស្រែកញើញើរ ដោយអស់សង្ឃឹម ព្រោះទម្ងន់ថ្មប្រទាញវា
ទាំងអស់ចុះក្រោម ។ ពេលនោះមានតែអាព្រូញទេ ដែល
អាចធ្វើឱ្យដុំថ្មដែលកំពុងរមៀលចុះក្រោមនោះនឹងមួយកន្លែង
បាន ។ វាអូសថ្មរំកិលឡើងលើបន្តិចម្តង ។ ដកខ្យល់ឃ្នូរ ។
ក្រចកដើរទាំងបួនក្រាញជាប់ក្នុងដី បែកញើសសស្រាក់
ពេញទាំងខ្លួន ។ នៅពេលដែលបានឃើញវាធ្វើការ
ដូច្នោះ សត្វទាំងអស់ក៏អត់ទ្រាំសរសើរវាមិនបាន ។ មី
កណ្តូបសេះ តែងតែដាស់ភ្លើនវាថា ឱ្យធ្វើការស្រែកម្តង
ពេក តែអាព្រូញមិនដែលស្តាប់ពាក្យទូន្មាននរណាទាំងអស់

ព្រោះវាទៅចាំពាក្យខ្លាត់រលឹក “ អញត្រូវធ្វើការទូលក្ខណ៍
តែច្រើន ” និងពាក្យ “ មិត្តឈ្នះ ធ្វើត្រូវទាំងអស់ ” ។ ពាក្យ
ដាស់សតិទាំងនេះ របៀបបាននឹងផ្អាកប្តឹងដែលជួយវាឱ្យ
ដោះស្រាយបញ្ហាទាំងអស់ ។ វាបានអង្វរសុំម្ចាស់ឱ្យដោះ
ដាស់វាកន្លះម៉ោង មុនពេលក្រោកធ្វើការ ។ ហើយឱ្យវា
មានពេលទំនេរ វាតែងទៅកាន់កន្លែងបំបែកថ្ម ដើម្បីអូសថ្ម
ដែលបំបែកហើយ យកមកទុកនៅកន្លែងសង់ហាក់ខ្យល់
ដោយឥតមានត្រូវការជំនួយពីអ្នកណាឡើយ ។

សត្វទាំងអស់ ហាក់ដូចជាមិនទាន់ធុញទ្រាន់នឹងកិច្ចការ
នៅឡើយទេ ទោះបីវាបានខិតខំយ៉ាងលំបាកអស់មួយរដូវ
ហើយក៏ដោយ ។ ថ្មបើវាបានទទួលចំណីមិនច្រើនជាងពី
កាលសម័យពូស្វិតក៏ដោយ ក៏ម្លូបចំណីទាំងនោះមិនតិចជាង
មុនដែរ ។ ការខុសគ្នាពីសម័យមុនគឺនៅត្រង់ថា នៅពេល
ឥឡូវនេះពួកគេរកចំណីសម្រាប់តែពួកគេ មិនមែនសម្រាប់
មនុស្ស ៤ - ៥ នាក់ទៀតទេ ។ គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះ វាសប្បាយ
ចិត្តណាស់ទៅហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀតរបៀបធ្វើការថ្មី ក៏ដូចជា
មានប្រសិទ្ធិភាពជាងមុន ហើយកម្លាំងក៏មិនបានត្រូវចំណាយ
ចោលទេទេ ។ ដែរ ។ ដូចជាការចោចស្មៅ សត្វធ្វើបានល្អ
ហើយស្អាតជាងមនុស្សទៅទៀត ។ ឥឡូវដោយគ្មានសត្វ

ណាហ៊ានលួច របងការពារចំការដែលមានដំណាំ មិនចាំ
បាច់ជាត្រូវធ្វើទេ ហើយការថែទាំរបងនិងទ្វារសោកក៏ឥត
មានដែរ ។

តែទោះជាយ៉ាងដូចនោះក៏ដោយ ក៏ដល់ចុងរដូវប្រាំងនេះ
ឃើញថាមានកិច្ចការច្រើនដែលមិនទាន់បានបំពេញ ។ ប្រេង
ដែកគោល - ខ្សែ - ចំណីផ្កែ - ក្រចកសេះ ជាវត្ថុត្រូវការជា
ចាំបាច់ហើយមិនអាចធ្វើកើតនៅក្នុងភូមិ ។ គ្រាប់ពូជ - ដី
ប្រដាប់ប្រដារផ្សេងៗ និងគ្រឿងចក្រសម្រាប់រហាត់ខ្យល់
នៅខ្លះខាតច្រើន ។ តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យបានរបស់ទាំង
នេះ? ។ មិនទាន់មានសត្វណាមួយ ដែលអាចផ្តល់យោបល់
អំពីរឿងនេះបានឡើយ ។

ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យមួយ ពេលដែលសត្វទាំងអស់ជួបជុំគ្នា
ដើម្បីទទួលបញ្ជាពីលើ អាណ្ណៈបានប្រកាសថា វានឹងផ្លាស់
យកនយោបាយថ្មី ។ ចាប់ពីពេលនេះទៅ ភូមិសម្រែងនឹង
ធ្វើជំនួញជាមួយភូមិជិតខាង ។

ការធ្វើជំនួញនេះ មិនមែនត្រូវធ្វើដើម្បីប្រាក់ទេ តែដើម្បី
ឲ្យបានប្តូរយករបស់ដែលភូមិសម្រែងត្រូវការ ។ គំរោងការ
រហាត់ខ្យល់ត្រូវធ្វើមុនអី? ទាំងអស់ ។ រឿងនេះអាណ្ណៈ
បានបញ្ជាក់ហើយ បញ្ជាក់ទៀត ។ ឥឡូវនេះ វាថាបាន

និយាយលាក់ចំបើងនិងស្រូបមួយចំនួន ។ តែបើនៅតែខ្លះខាត
វានឹងលក់ពងមាន់ទៀត ព្រោះនៅឯផ្សារគេត្រូវការស៊ុត
មាន់ណាស់ មានប៉ុន្មានគេទិញប៉ុណ្ណឹង ។ មានត្រូវតែធ្វើ
ពលិកម្ម និងវិភាគទានសម្រាប់គំរោងការរហាត់ខ្យល់នេះ ។
អាណ្ណៈបានអង្វរមាន់ ហើយសុំឲ្យយល់ចំពោះការចាំបាច់នៃ
វិធានការនេះ ។

សត្វទាំងអស់មានការមិនពេញចិត្តជាថ្មីម្តងទៀត ។ ការ
ទាក់ទងជាមួយមនុស្ស ត្រូវហាមផ្តាច់មិនឲ្យមាន មិនត្រូវរក
ស៊ីជាមួយមនុស្ស មិនត្រូវយកប្រាក់មកធ្វើជាមធ្យោបាយ ។
តើនេះមិនមែនជាសេចក្តីសំរេចចិត្ត ដែលសត្វទាំងអស់បាន
យល់ព្រម ក្រោយពីបានធ្វើបដិវត្តន៍បណ្តេញពូជស្លឹកទេឬអី? ។
គេទាំងអស់គ្នានៅចាំសេចក្តីសំរេចចិត្តទាំងនេះ ឬយ៉ាង
ហោចណាស់ក៏អ្នកខ្លះមិនទាន់ក្តេចគំនិតនេះនៅឡើយដែរ ។
ភូត្រូវតែមួយដែលបានជំទាស់នឹងអាណ្ណៈ ក្នុងពេលដែលវា
ថានឹងបំបាត់មិនឲ្យមានមីទីងនោះបានក្រោកឈរឡើងហើយ
ប្រកែកដោយភិតភ័យចំពោះគំនិតថ្មីរបស់អាណ្ណៈ តែទីបញ្ចប់
វាត្រូវគំរាមដោយសម្លេងគ្រហឹមរបស់វត្ត ។ ពេលបានជួយ
បន្ថែមក្រោយពីជ្រុកដែរ តែត្រូវនៅស្ងៀមបាត់មាត់ទៅ
វិញ ។ ទីបំផុត អាណ្ណៈលើកជើងឡើងសុំសេចក្តីស្ងាត់ស្ងៀម

រួចហើយប្រកាសដាច់ឡានរ៉ាតថា វាបានសំរេចការនោះអស់
ទៅហើយ ។ វាមិនចង់ឱ្យសត្វណា ទៅធ្វើការទាក់ទងជាមួយ
មនុស្សក្រៅពីវាទេ ព្រោះវាក៏ប្រឆាំងនឹងគំនិតនេះដែរ ។ វា
នឹងធ្វើការនេះខ្លួនវាទាំងអស់ ។ ពូ “ពាង” ដែលនៅភូមិ
“ត្រពាំង” ស្ម័គ្រចិត្តធ្វើជាឈ្មួញកណ្តាលទិញដូរពីភូមិសម្រែង
ទៅលក់ដង្ការ ហើយគាត់សន្យាថានឹងមកភូមិសម្រែងរាល់
ព្រឹកថ្ងៃថ្មី ដើម្បីជួបនឹងអាណ្ណះ ។

អាណ្ណះបញ្ចប់សន្ទរេចថាដោយពាក្យស្នាក់ : “ជយោ
សត្វនៅភូមិសម្រែង” ហើយក្រោយពីច្រៀងបទ “បដិវត្តន៍”
មក ការប្រជុំក៏ត្រូវបិទ ។

អាប្រាជ្ញ ដើរជុំវិញភូមិដើម្បីពន្យល់សត្វទាំងឡាយ អំពី
នយោបាយថ្មីរបស់អាណ្ណះ ។ វាបានវាយរបំបាច់ កាលជំនាន់
អាសំឡី គ្មានការសំរេចចិត្តប្រឆាំងនឹងការធ្វើជំនួញនិងគ្មាន
ហាមមិនឱ្យសត្វប្រើប្រាស់លុយកាក់ទេ ។ វាជាការប្រឆិក
របស់អាសំឡី ដើម្បីបំភ័យមតិអង្គប្រជុំ ។ សត្វខ្លះនៅតែមាន
ការសង្ស័យលើសំដីអាប្រាជ្ញ ។ តែអាប្រាជ្ញបានពន្យល់ត
ទៅទៀតថា : “តើឯងនៅតែមិនជឿថា រឿងហ្នឹងជាការ
យល់សប្តិរបស់ឯងទេអី ? តើឯងមានអីជាភស្តុតាង ដែល
បង្ហាញថាមានសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ ? តើវាមានសរសេរជា

លាយលេចពីសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ ? ” ។ កាលបើពាងដឹង
ថាគ្មានសេចក្តីសំរេចចិត្តអ្វីទេក្នុងរឿងហ្នឹងនោះ សត្វទាំងអស់
ក៏ទទួលនូវពាក្យពន្យល់របស់អាប្រាជ្ញហើយជឿថា ខ្លួនវា
យល់ច្រឡំទាំងអស់ ។

រាល់ព្រឹកថ្ងៃថ្មី គេឃើញពូពាងចូលមកក្នុងភូមិសម្រែង
ដូចពាក្យសន្យា ។ គាត់មានរាងតូច មុខមាត់មានអាទិកំបាំង
ដោយគាត់មានទុកពុកមាត់ស្រមេមស្រមាម ។ គាត់ធ្លាប់
រកស៊ីលក់ដូរបន្តិចបន្តួច ។ គាត់ពូកែយោសនាថាភូមិសម្រែង
ត្រូវតែរកស៊ីហើយត្រូវយកគាត់ជាឈ្មួញកណ្តាល ។ សត្វ
ទាំងឡាយលួចមើលគាត់ចេញចូលភូមិ ដោយសេចក្តីភិតភ័យ
ហើយលាក់ខ្លួនមិនហ៊ានចេញមកទូកាត់ឃើញឡើយ ។

ក៏ប៉ុន្តែនៅពេល ដែលឃើញអាណ្ណះចៅហ្វាយវា ឈរ
ជើងពីរយ៉ាងអង់អាច . និយាយកិច្ចការជាមួយ ពូពាង សត្វ
ខ្លះក៏ហាក់ដូចជាមានការកក់ក្តៅឡើងវិញ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ
នយោបាយថ្មីនេះ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការទាក់
ទងជាមួយមនុស្សមិនបានស្ម័គ្រចិត្តស្មាលដូចជំនាន់មុនឡើយ ។
មនុស្សមិនមែនមិនស្តាប់សត្វទាំងឡាយនៅក្នុងភូមិសម្រែង
នេះទេ ថ្វីបើភូមិនេះបានចំរើនលូតលាស់ជាងមុនក៏ដោយ ។
តាមពិត មនុស្សកាន់តែស្តាប់ខ្ពើមសត្វនៅភូមិនេះកាន់តែខ្ពស់

ឡើង ។ នរណាក៏បានជំនឿដែរថា ភូមិសាស្ត្រអតីតវិទ្យាសាស្ត្រ
អន្តរាយក្នុងពេលនោះនេះ ហើយគំរោងការហាក់ខ្យល់នោះ
សោតក៏មុខតែបរាជ័យមិនទាន់ ។ គេសម្រាប័ជួបជុំគ្នានៅ
មុខផ្ទះមេឃុំ ហើយជជែកគ្នាអំពីហាក់ខ្យល់ ។ ខ្លះថាអា
ម៉ាស៊ីននេះមុខជានឹងរលំថ្ងៃណាមួយ ហើយមើលឯមិនរលំ
ទៅវិញ មុខជានឹងមិនអាចបង្កើតផលអ្វីបានឡើយ ។ តែ
មនុស្សទាំងឡាយក៏ស្ទើរសរសើរសត្វក្នុងភូមិសាស្ត្រដែល
ព្រោះថាសត្វទាំងនោះមានគំនិតចេះត្រួតត្រាខ្លួនដោយខ្លួន
ឯង ។ អ្នកខ្លះចាប់ហោត្វមិននេះថាភូមិ “វិមានសត្វ” ទៅ
ហើយ ។ អ្នកខ្លះអស់សង្ឃឹមលើពូស្វិត ក្នុងភិក្ខុដណ្តើមយក
ភូមិសាស្ត្ររបស់គាត់មកវិញ ។ ឥឡូវនេះ ពូស្វិតបានទៅ
រស់នៅក្នុងភូមិមួយទៀតទៅហើយ ។

ក្រៅពីពូពាង ភូមិសាស្ត្រពុំទាន់បានធ្វើការទាក់ទងជា
មួយមនុស្សណាម្នាក់ទៀតឡើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែមានពាក្យ
ចម្រើនអារាមថា អាណ្ណះកំពុងធ្វើការទាក់ទងជាមួយពូថង
នៃភូមិទួលក្រាំងសៀម និងពូយៀង នៃភូមិត្រពាំងស្រកី ។

ថ្ងៃនេះ ពួកជ្រូកបានផ្តាសំកន្លែងទៅនៅក្នុងផ្ទះពូស្វិត ។
សត្វទាំងឡាយដូចជានៅចាំច្បាស់ថា វាទាំងអស់គ្នាបាន
ប្រឆាំងនឹងគំនិតយកផ្ទះជាកន្លែងសំណាក់ ។ ហើយក្នុងរៀង

នេះទៀត អាណ្ណាជ្រូកបានព្យាយាមថាបានសេចក្តីសម្រេចចំពោះ
យ៉ាងនេះឡើយ ។ អាណ្ណាជ្រូកខំពន្យល់ថា ជ្រូកដែលជាអ្នក
មានប្រាជ្ញាត្រូវតែមានកន្លែងសំរាកស្ងាត់ហើយវាជាការសម
រម្យណាស់ ដែលមេដឹកនាំ (អាណ្ណាជ្រូកចាប់ផ្តើមហៅអាណ្ណះ
ថាជារៀបច្បងបដិវត្ត ឬមេដឹកនាំ) បានផ្ទះនេះនៅ ព្រោះថា
ឱ្យនៅក្នុងក្រោលដីក្រខ្វក់នោះ មិនមែនជាការគាប់ប្រសើរ
ឡើយ ។

សត្វទាំងឡាយកាន់តែស្រងាកចិត្តគ្រប់គ្នា កាលបើបាន
ដឹងថាពួកជ្រូកមិនត្រឹមតែស៊ីបាយនៅផ្ទះបាយ ហើយប្រទ្រង់
គ្នាលេងក្នុងបន្ទប់ទទួលភ្ញៀវប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងដេកលើ
គ្រែទៀត ។ អាណ្ណាជ្រូកធ្វើជាឥតដឹងឥតឃើញ ព្រោះវាជឿថា
“អាណ្ណះធ្វើត្រូវទាំងអស់” ។ ចំណែកមីកណ្តូបសេះ ហាក់
ដូចជានៅចាំបានថា មានមាត្រាមួយនៃធម្មនុញ្ញ ដែលហាម
មិនឱ្យសត្វដេកលើគ្រែទេ ។ វាដើរទៅឈរមុខជញ្ជាំង
ជ្រូក ហើយខំប្រកបអក្សរធម្មនុញ្ញ ដែលមានមាត្រា៧ ចារ
ទុកនៅលើនោះ ។ ដល់ដឹងថាវាមើលមិនដាច់មាត្រាណា
មួយហើយ វាក៏ដើរមកមីកណ្តូកឱ្យដូច ។ វាសួរទៅមីកណ្តូកថា
“មីកណ្តូក អ្នកមើលឱ្យអញត្រង់មាត្រាទី៤ តើវាមានដាក់ថា
មិនឱ្យសត្វយើងដេកលើគ្រែមែនទេ?”

មិត្តកុំខំសម្លឹងជញ្ជាំង ប្រកបអក្សរដោយលំបាក ហើយ
មើលប្រាប់ថា : “ មាត្រា ៤ ថែងថា គ្មានសត្វណាត្រូវដេក
លើគ្រែដែលមានកំរាលទេ ” ការដែលគូរឱ្យសរសើរគឺមី
កណ្តុបសេះបានប្រកែកថាមាត្រា ៤ ដូចជាមិនដែលព្រឹទ្ធិយាយ
ពីក្រមាល ។ ក៏ប៉ុន្តែបើមិត្តកុំឃើញសរសេរដូច្នោះ លើ
ជញ្ជាំងទៅហើយ ប្រហែលជាត្រូវហើយមើលទៅ ។ ពេល
នោះអាប្រាជ្ញ ដើរមកដល់ ដោយមានផ្តុំពីរ បី មកតាមជា
មួយផង ។ វាធ្វើអត្ថាធិប្បាយយ៉ាងគ្រោះក្បាយដូចតទៅ :

“ ឯងបានដឹងអស់ហើយសម្លាញ់ ថាពួកជ្រូកចូលទៅ
ដេកក្នុងផ្ទះ ។ តើវាខុសអី ? ឯងនៅចាំថាមានមាត្រាមួយ
នៃធម្មនុញ្ញហាមមិនឱ្យសត្វដេកលើគ្រែ ។ ត្រូវហើយ តែ
វិញ្ញាណវិន័យដឹងថាគ្រែជាកន្លែងសំរាប់ដេក ។ គំនរចំបើងគឺជា
គ្រែ ។ យើងជាពួកជ្រូកបានយកកំរាលចេញអស់គ្រាន់
តែទុកតួយមួយប៉ុណ្ណឹងសម្រាប់ដណ្តប់ឱ្យកក់ក្តៅ ។ ប៉ុន្តែ
ក៏វានៅមិនទាន់សមល្មមនឹងកម្លាំងប្រាជ្ញា ដែលយើងខំធ្វើការ
បំពេញដូចសព្វថ្ងៃនេះទេ ។ តើវិញ្ញាណវិន័យឱ្យអញដេកមិនស្តាប់
ឬអី ? តើវិញ្ញាណវិន័យឱ្យអញគ្មានកម្លាំងធ្វើការឬ ? អញជឿជាក់
ថាវិញ្ញាណវិន័យអស់បិទចង់ឱ្យអាស្រ័យត្រឡប់មកវិញទេ ” ។

សត្វទាំងអស់ស្រែកព្រមគ្នាថា វាមិនចង់ឱ្យវិញ្ញាណវិន័យត្រឡប់

មកវិញទេ ម៉្លោះហើយរឿងដែលជ្រូកដេកលើគ្រែក៏ត្រូវចប់
តែត្រឹមណេះ ។ ហើយឥឡូវនេះទៀត កាលបើបានដំណឹង
ថាជ្រូកគេរោមព្រោកពីដេកក្រោយសត្វដទៃទៀត ឬយម៉ោង
រាល់ ។ ព្រឹក វាទាំងអស់គ្នានៅស្ងៀមឥតមានប្រកែកអ្វី
ឡើយ ។

រហូតដល់ចុងឆ្នាំ សត្វទាំងអស់បានធ្វើការច្រើន តែវា
ទាំងអស់គ្នាក៏បានសប្បាយដែរ ។ ឆ្នាំនេះជាឆ្នាំពិបាក ។
ចំបើងនិងពោតបានលក់ចេញខ្លះ ចំណីដាក់ក្នុងជ្រូកសម្រាប់
ឆ្នាំក្រោយមិនបានពេញដូចសព្វដងទេ ។ តែវាសង្ឃឹមថា
ហោត់ខ្យល់នឹងបន្ថែមអ្វី ។ ដែលខ្លះ ។ ហោត់ខ្យល់ត្រូវសង់
បានពាក់កណ្តាលហើយ ។ ក្រោយពីការច្រូតកាត់ សត្វ
ក៏ត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើការកណ្តាលថ្ងៃក្តៅ អូសនិងដឹកជញ្ជូនឬ
ដើម្បីធ្វើឱ្យជញ្ជាំងហោត់ខ្យល់បានខ្ពស់បន្តិច ។ អាប្រាជ្ញ
ចេញមកធ្វើការទាំងយប់ក្រោយពន្លឺព្រះច័ន្ទដោយឥតមានអ្នក
ណាបង្ខំចំនួនមួយឬពីរម៉ោងក្នុងមួយយប់ ។ ពេលសំរាក
ម្តង ។ គេឃើញសត្វទាំងឡាយដើរជុំវិញហោត់ខ្យល់ដែល
សង់ទើមនឹងរួចពាក់កណ្តាលនោះដើម្បីពិនិត្យនិងស្ទង់ជញ្ជាំង
ខ្លាចមានរៀងនិងខុសឆ្គងកន្លែងណា ។ ។ វាមិននឹកស្មាន
ថាវាអាចសង់បានរបស់មួយដែលគួរឱ្យស្តាប់ស្តែង យ៉ាងនេះ

សោះ ។ មានតែអាត្មើទេ ដែលមិនសូវឈឺឆ្កាបេនិវហាត់
ខ្យល់នេះ ។ ហើយដូចសព្វមួយដង វាតែងប្រាប់គេឯងថា
មានតែសត្វលាទេ ដែលមានអាយុវែង ម៉្លោះហើយវាអាច
ដឹងហេតុការណ៍អ្វីៗ ទាំងអស់ទៅថ្ងៃមុខ ។

ខែវិច្ឆិកាមកដល់ ខ្យល់ជំនោរហក់រូ។ គិច្ចការទាំងឡាយ
ត្រូវផ្អាក ព្រោះភ្លៀងច្រើនពេក លាយស៊ីម៉ង់មិនកើត ។
យប់មួយភ្លៀងធ្លាក់យ៉ាងខ្លាំងព្រមទាំងមានព្យុះផង បណ្តាល
ឱ្យគ្រឹះ និងជញ្ជាំងរហាត់ខ្យល់បាក់រលំ និងបណ្តាលឱ្យភ្លៀង
នៃជម្រករលើកអស់ជាច្រើន ។ មានភ្នាក់ពីដេកដោយភិតភ័យ
ដូចជាស្រែបែបពួកចាញ់គ្នានៅជិតបង្កើយ ។

ព្រឹកឡើងសត្វទាំងអស់ចេញមកក្រៅ ហើយឃើញដង
ចង់ និងដើមឈើមួយដើមក្នុងចំការលំ ។ វាឈរមើលការ
ខូចខាតនេះ ព្រមទាំងស្រែក្រូចហោលានំរពងដោយសេចក្តី
អស់សង្ឃឹម ។ ការខូចខាតច្រើនបានកើតឡើងពីយប់មិញ ។
រហាត់ខ្យល់ត្រូវបាក់បែកអស់ ។ វាគឺព្រមគ្នាគំរង់ទៅកន្លែង
នោះ ។ អាណ្ណុះដែលមិនសូវចេញមកក្រៅសោះនោះ បាន
រត់ទៅមុនគេមុនដង ។ នៅពីមុខ វាបានឃើញកម្លាំងដែល
វាទំសន្សំ ត្រូវវិនាសអស់រលីង ។ ជញ្ជាំងរហាត់បាក់ដួល
រាបដល់ដី ថ្ម ខ្ពស់ខ្ពាយពាសពេញ ។ វាទាំងអស់គ្នាឈរ

មើលរុំច្រវាក់រាក់រាយរុំវិញទូកវា - ដោយពេលចេញស្តីមួយម៉ោង
សោះ ។ អាណ្ណុះដើរចុះដើរឡើងឥតចេញស្តី យូរ ។
កណ្តាលដាក់លើដីដោយភ្នំរស់សង្ឃឹម ។ កន្ទុយរាបរឡើង
ត្រង់ ត្រូវត្រូវវាត់ចុះឡើងដូចជាក់ព្រងឥតអ្វីមួយយ៉ាងពិបាក ។
ជួនកាលវាលប់ផ្ទុះស្ងៀម ហាក់ដូចជានឹកឃើញអ្វីមួយ ។

“សម្លាញ់” -- រាបពេញសម្តែងយ៉ាងស្រស់ស្រាយ
“តើឯងដឹងទេថា អ្នកណាទទួលខុសត្រូវចំពោះរឿងនេះ?
តើមាននរណាដឹងទេថាមានខ្លាំងចូលមកក្នុងពេលយប់ ហើយ
បំផ្លាញកំទេចរហាត់ខ្យល់យើង? ខ្លាំងនោះគឺអាសំឡី!
ប្រាកដជាអាសំឡី ។ រាបពេញឈ្មោះនេះដោយអាការក្តៅ
ក្រហាយ ។ “ដោយការសងសឹកយ៉ាងកំសាក ក្រោយពីយើង
បានបណ្តេញវាចេញ អាក្សត់នេះ បានលូតចូលមកកន្លែង
នេះនៅពេលយប់ ដើម្បីបំផ្ទុះបំផ្លាញផែនការរបស់យើង
ដែលបានទំកំសាងជិតមួយឆ្នាំមកហើយ ។ សម្លាញ់! អញ
នឹងប្រកាសកាត់ទោសប្រហារជីវិតអាសំឡី ។ អ្នកណាអាច
សម្លាប់វាបាន នឹងបានទទួលឥស្សរិយយស និងបានទទួល
រង្វាន់ផ្ទៃលើកន្លុះកញ្ជី ។ បើអ្នកណាអាចចាប់វាបានទាំង
រស់ អ្នកនោះនឹងបានទទួលរង្វាន់ផ្ទៃលើមួយកញ្ជី” ។

សត្វទាំងឡាយមានការងឿងចូលហួសចិត្ត ក្រោយពី

បានឮអាណ្ណៈផ្ដន្ទាទោស និងដាក់កំហុសលើរូបអាសំឡី ។
មានការមិនពេញចិត្ត តែក៏មានសត្វខ្លះ កំពុងតែក្រិះរិះរក
ឧបាយកលដើម្បីចាប់ខ្លួនអាសំឡីដែរ ។ បន្តិចមកមានសត្វ
ខ្លះគេឃើញស្នាមជើងជ្រូកមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីខ្លួន ។ តែដល់
រត់តាមដាននេះគេទៅទៀត ស្នាមនោះក៏បាត់ ។ អាណ្ណៈ
ក៏កាន់តែជឿថាជាស្នាមជើងអាសំឡីដែលមកពីភូមិជិតខាង។

“កុំខ្សខាតពេលសម្ងាត់” -- អាណ្ណៈស្រែកឡើងនៅ
ពេលពិនិត្យស្នាមជើងជ្រូក -- “មានការច្រើនណាស់ដែល
ត្រូវធ្វើ ។ នៅព្រឹកនេះយើងនឹងសង់ជាថ្មី ។ យើងនឹង
បន្តកិច្ចការយើងទៀត ថ្មីបើមានកំដៅថ្ងៃ ព្យុះ ឬភ្លៀងយ៉ាង
ណាក៏ដោយ ។ យើងនឹងប្រដៅអាក្សត្រនេះឱ្យវាដឹងខ្លួនថា
វាមិនអាចនឹងមកបំផ្លាញកិច្ចការរបស់យើងបានដោយងាយ
យ៉ាងនេះគេទៅទៀតបានឡើយ ។ ចូរចាំឱ្យច្បាស់សម្ងាត់!
ថាគ្មានអ្វីដែលអាចមកកែប្រែផែនការរបស់យើងបានជាដាច់
ខាត ។ យើងត្រូវតែធ្វើដំណើរទៅមុខទៀត ទៅមុខទៀត
សម្ងាត់! ធើយោ ហោត់ខ្យល់ ធើយោ សត្វទាំងឡាយនៅ
ភូមិសម្រែង!”

ចំពូត ៧

ភ្នំនេះវែងក្នុងសព្វភ្នំ ។ ព្យុះភ្លៀងធ្លាក់ជោកជាំជា
ច្រើនខែ ។ សត្វទាំងឡាយ នៅតែបន្តកិច្ចការគេទៅទៀត
ក្នុងការកសាងជាថ្មីឡើងវិញនូវហោត់ខ្យល់ ។ វាដឹងថានរណា
ក៏ចាំមើលវាដែរ ។ “មនុស្សនៅភូមិជិតខាងមុខជានឹងសើច
ចំអកឱ្យវា បើគេដឹងថា គំរោងហោត់ខ្យល់នេះនឹងពុំបានសំរេច
ដូចបំណង ។

គ្មាននរណាជឿសោះថាអាសំឡីជាអ្នកបំផ្លាញហោត់
ខ្យល់ ។ គេដឹងថា មកពីជញ្ជាំងវាស្ដើងហើយមិនមាំបាន
ជារហោត់នេះបាក់រលំបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វខ្លះ នៅតែមិនព្រម
ជឿ ។ អ្នកនេះវារៀបជញ្ជាំងក្រកាស់ប្រហែល ១ ម៉ែត គឺមាំ
ជាងមុន ៣ ដង ។ ម៉្លោះហើយវាត្រូវការជ្រកកាន់តែច្រើនជាង
មុន ។ ប៉ុន្តែការបំបែកនិងជញ្ជាំងថ្មត្រូវផ្អាកមួយពេលសិន
ព្រោះធាតុអាកាសមិនហុចឱ្យ ។

កិច្ចការបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងពិបាកបំផុត ធ្វើឱ្យសត្វទាំង
អស់ដូចជាអស់សង្ឃឹម ។

ភ្លៀងធ្លាក់កាន់តែច្រើន ចំណីក៏កាន់តែខ្វះខាត ។

សត្វទាំងអស់ធ្វើការទាំងអស់ និងស្រែកឃ្មាន ។ មានតែ
អាប្រាញនិងចិត្តល្អបសេះទេដែលមិនទាន់អស់សង្ឃឹម ។ អា
ប្រាជ្ញដំរើរយោសនាដើម្បីលើកទឹកចិត្តដោយរៀបរាប់ពីសុក
មង្គលនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃការងារ ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វទាំងឡាយ
មិនបានយកចិត្តទុកដាក់ នឹងពាក្យយោសនារបស់អាប្រាជ្ញនេះ
ទេ ។ វាទាំងអស់មានជំនឿលើសេចក្តីមានរបស់អាប្រាញ
ទៅវិញ ។ ស្បៀងកាន់តែខ្វះខាតខ្លាំងឡើង គ្រាប់ពោត
កាន់តែខ្វះខាតទៅ ។ ឥឡូវត្រូវយកមើមលើមកជំនួស ។
ប៉ុន្តែ ការរកមើមលើក៏កាន់តែពិបាកឡើងដែរ ព្រោះវាមិន
ងាយនឹងរកបាន ។ ប៉ុន្មានថ្ងៃមកហើយដែលសត្វទាំងឡាយ
បានចំណីមិនគ្រប់គ្រាន់ ។ ការអត់បាយប្រហែលជាជិតមក
ដល់ហើយ ។

អាណ្ណៈយល់ថា មិនត្រូវផ្សាយដំណឹងអាក្រក់នេះ ឲ្យសត្វ
ទាំងឡាយដឹងឡើយ ។ ប៉ុន្តែមនុស្សបានយករឿងរហាត់នេះ
ទៅនិយាយយោសនាអាក្រក់ពីសត្វនៅភូមិសំរែង ។ ពតិមាន
បានផ្សាយពាសពេញថា សត្វនៅភូមិសំរែងកំពុងជួបប្រទះ
នូវការស្រែកឃ្មាននិងជម្ងឺ ហើយសព្វថ្ងៃសត្វទាំងអស់កំពុង
តែប្រទះវិបាកហូរ កាប់ចាក់សម្លាប់តែគ្នាឯង ។ អាណ្ណៈ
មានការបារម្ភខ្លាចតែវាលាក់សេចក្តីពិសេសបាន ។ ដូច្នោះ

ហើយ បានជារាបានអង្វរពូពាង ដែលឧស្សាហ៍ចេញចូលភូមិ
សំរែង ឲ្យជួយធ្វើការយោសនាប្រឆាំងនឹងពាក្យចមាមអារាម
របស់មនុស្ស ។

ដោយសត្វទាំងអស់ ក្រៅពីអាណ្ណៈ ពុំដែលបានធ្វើការ
ទាក់ទងជាមួយពូពាង ទើបអាណ្ណៈហៅសត្វខ្លះ ជាពិសេស
ព័តឲ្យមកជួប ពូពាង ដើម្បីពន្យល់ថា ចំណីនៅភូមិសំរែង
ឥតខ្វះដូចពាក្យគេថានោះទេ ។ អាណ្ណៈ បញ្ជាឲ្យយកខ្សាច់
ដាក់ក្នុងកញ្ជើជាងពាក់កណ្តាល ហើយបំពេញដោយស្រូវរួម
គ្រាប់ពោត ។ ម៉្លោះហើយក្នុងពេលដែលពូពាងចូលមកក្នុង
ភូមិម្តង ។ អាណ្ណៈតែងតែបង្ហាញដល់គាត់នូវកញ្ជើដែលគាត់
ឃើញពេញទៅដោយចំណី ។ ពូពាងក៏ចាប់ផ្តើមយដំណឹង
ទៅក្រៅថា គ្មានការស្រែកឃ្មានអ្វីឡើយនៅភូមិសំរែង
គឺមិនដូចពាក្យចមាមអារាមនោះទេ ។

បីបួនខែក្រោយមក ការខ្វះខាតមានកាន់តែខ្លាំងឡើង
ស្បៀងត្រូវតែទិញមកពីក្រៅ ។ គេពុំសូវឃើញអាណ្ណៈទេ
ក្នុងប៉ុន្មានថ្ងៃនេះ ។ វាលាក់ខ្លួនក្នុងជ្រុង ដែលមានតែដី
កំណាចចាំយាយនៅគ្រប់ទ្វារ ។ ពេលវាចេញមកក្រៅម្តង ។
មានតែប្រាំមួយដើរអមវាហើយគ្រហឹមសំឡូតសត្វណាដែល
ហ៊ានដើរមកជិត ។ សូម្បីតែពេលប្រជុំម្តង ។ ក៏វាក្រែងនឹង

ចេញមកឲ្យគេឃើញដែរ ។ រាល់ខែចិត្តឲ្យបញ្ជាក់ទៅអា
ប្រាជ្ញ ។

ព្រឹកមួយ ពេលប្រជុំ អាប្រាជ្ញបានប្រកាសថា ពួកមាន់
ត្រូវប្រគល់ពងដែលរាងបានទាំងប៉ុន្មានឲ្យអាណ្ណៈ ។ វា
បានដឹងថា អាណ្ណៈ បានសន្យាលក់ពងឲ្យពូពាងចំនួន ៤០០ពង
ក្នុងមួយអាទិត្យ ។ លុយដែលបានមកពីការលក់ពងនេះ នឹង
ទុកសំរាប់ចិញ្ចែងស្បៀង ដើម្បីឲ្យស្ថានភាពវាបានធូរស្រាល
បន្តិច ។

លុះពូពាងបញ្ជាក់នេះហើយ ពួកមាន់ស្រែកឡើងដោយ
សេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។ រាយលំច្បាស់ថា វាត្រូវតែធ្វើ
ពលិកម្ម តែមិនជឿថា វាត្រូវផ្ទាក់ខ្លួនដល់ថ្នាក់នេះសោះ ។
វាទើបតែនឹងបានរៀបចំកន្លែងថ្មីសំរាប់ក្រាបពង ហើយដល់
ពូថាគេនឹងប្រមូលពងទុកលក់ វាគ្រោកឡើងគ្រប់គ្នាប្រឆាំង
នឹងការលក់ពងនេះ ដែលវាចោទថាជាអំពើឧក្រិដ្ឋ ។

បដិវត្តន៍មួយទៀត ប្រហែលជានឹងមានកើតឡើង
ហើយ ក្រោមការដឹកនាំនៃមាន់ខ្មៅមួយ ។ មាន់ទាំងអស់ក៏
ចាប់ផ្តើមសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងគំរោងការអាណ្ណៈ ។ វានាំ
គ្នាហើរទៅទំលើផ្ទៃដង្រែកហើយពងជម្រុះមកដី ។ ដឹងក្តាម
អាណ្ណៈក៏បញ្ចេញផែនការតទល់ ។ វាបញ្ជាឲ្យបង្កក់ចំណី

បាវ់ទាំងអស់ ហើយដាក់ច្បាប់ផ្តន្ទាទោសប្រហារជីវិតដល់
សត្វណាដែលហ៊ានយកចំណីឲ្យមាន់ ។ ក្តែងជាអ្នកចូល
បញ្ជានេះយកទៅអនុវត្ត ។ មាន់ធ្វើសកម្មភាពបានតែប្រាំថ្ងៃ
រួចហើយក៏ចុះចាញ់នាំគ្នាត្រឡប់ទៅកាន់ទឹកកន្លែងដើមវិញ ។
មាន់ប្រាំបួនត្រូវបាត់បង់ជីវិតក្នុងពេលប្រឆាំង ។ អាណ្ណៈយក
ទៅកប់ចោលក្នុងចំការ ហើយប្រាប់គេដឹងថា វាស្លាប់ដោយ
ជម្ងឺ ។ ពូពាងធ្វើជាគតដឹងពូរ្យទាំងអស់ ។ គាត់គិតតែពី
រុញរទេះមកជញ្ជូនពងមាន់ពីភូមិក្នុងមួយអាទិត្យម្តងជានិច្ច ។

រហូតមកដល់ពេលនេះ គេមិនដែលបានឃើញបុព្វអ្វីពីអា
សំឡីទេ ។ វាប្រហែលជាលាក់ខ្លួននៅកន្លែងណាមួយក្នុង
ភូមិជិតៗនេះ បើមិននៅភូមិទួលក្រាំងសៀម ក៏នៅភូមិ
ត្រពាំងស្រក់ដែរ ។ ឥឡូវអាណ្ណៈកាន់តែធ្វើការទាក់ទងជា
មួយមនុស្សក្នុងភូមិជិតខាង ។ នៅគៀនដង្រែកគេឃើញមាន
គំនរឈើហ៊ុបដែលត្រូវទុកចោលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ហើយ
ដែលពូពាងចេះតែមកអង្វរសុំចិញ្ចឹមអាណ្ណៈ ។ ក៏ប៉ុន្តែគេ
ដឹងថា ពូចងនិងពូយៀងក៏ចង់បានឈើហ៊ុបនេះដែរ ។ អា
ណ្ណៈគិតយកឈើហ៊ុបនេះដូរយកអាសំឡីឲ្យតែដឹងថា វាពួន
នៅភូមិណា ។ តែនៅទីបំផុតវាធ្វើការមិនបានសំរេច ព្រោះ
ពេលដែលវាជិតត្រូវរុំជាមួយពូយៀង គេដឹងថា អាសំឡី

រត់ទៅពួននៅភូមិពូជង ហើយដល់វាមកត្រូវរូងជាមួយពូជង
ប្តូរ អាសំឡីរត់ទៅពួននៅភូមិពូជងវិញ ។

ថ្ងៃមួយ ស្រាប់តែមានកាតរឡើងនៅឡៅឡើង ក្នុងភូមិ
សំរែង ព្រោះមានគេឃើញអាសំឡីលូចចូលមកក្នុងភូមិនៅ
ពេលយប់ ។ សត្វទាំងអស់មានការព្រួយបារម្ភជាច្រើន
ព្រោះអាសំឡីមកនៅយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យដេកពួនមិនបាន ។

តាមពិត រាល់យប់អាសំឡី លូចចូលមកតាមច្រកងងឹត
ហើយធ្វើរំពើផ្ដេសផ្ដាសគ្រប់បែបយ៉ាង ។ វាលូចពោត ទាត់
ធុងទឹកដោះគោឲ្យកំពុប បំបែកពងមាន់ ជាន់បំផ្លាញរបងបន្ទី
ទាំងបំផ្លាញសំបកដើមឈើដែលកំពុងផ្ដុំ ។ ឥឡូវឲ្យតែមានអ្វី
ខូចខាតក្នុងភូមិ គេនឹងដាក់កំហុសមកលើអាសំឡី ។ បើមាន
បង្អួចណាវហែកបូកកំបែក ឬក៏មានទទឹកណាត្រូវស្ទះរន្ធ គេ
នាំគ្នាថាអាសំឡីបានមកបំផ្លាញពីយប់មិញ ។ បើគេរកសោ
ជ្រូកមិនឃើញ គេថាអាសំឡីបានលូចយកទៅចោលក្នុង
អណ្តូង ។ សត្វទាំងអស់នៅតែជឿថាអាសំឡីលូចមកបំផ្លាញ
ឬនាវាលយប់ ថ្វីបើជួនកាលគេរកឃើញសោជ្រូកដែល
ថាបាត់នោះនៅក្រោមគំនរចំបើងទៅវិញក៏ដោយ ។ មេគោ
ក៏ជឿថា អាសំឡីលូចចូលមកក្នុងក្រោល ហើយលូចរិតទឹក
ដោះវាពេលដែលវាកំពុងដេក ។ សូម្បីតែកណ្តុរ មកនាវៅ

លូចចំណីស៊ីក្នុងស្រុក ក៏គេជឿថាវាបានត្រូវជើងជាមួយអា
សំឡីដែរ ។

អាណ្ណៈ បានបង្កើតគណៈកម្មការមួយសំរាប់ធ្វើការអង្កេត
លើសកម្មភាពរបស់អាសំឡី ។ វាប្រើហ្វូងវៃត្តដែលជាសេ
នាផ្ទាល់របស់វាឲ្យដើរត្រួតពិនិត្យភូមិ ដោយមានសត្វខ្លះដើរ
តាមក្រោយ ។ នៅស្ទើរគ្រប់កន្លែងអាណ្ណៈឈប់និងហិតក្លិន
ដើម្បីរកមើលស្នាមជើងអាសំឡី ព្រោះវាអួតអាងថា វាអាច
រកស្នាមជើងឃើញដោយយកច្រមុះហិតក្លិន ។ វាហិតរក
ក្លិនអាសំឡីគ្រប់ច្រកល្អិត ក្នុងជ្រូក ក្នុងក្រោល ក្នុងទ្រូង
មាន់ ក្នុងស្ទួនបន្លែ ។ នៅគ្រប់កន្លែង វាបានឃើញស្នាម
ជើងអាសំឡី ។ អាណ្ណៈដាក់ច្រមុះលើដីហិតច័ប្បនដង រួច
ហើយស្រែកយ៉ាងខ្លាំងដោយសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ ៖

“អាសំឡីប្រាកដជាចូលមកកន្លែងនេះ ព្រោះអញជុំក្លិន
វា” ចាប់ពីពេលនោះមកពាក្យ “អាសំឡី” មួយម៉ាត់នេះ
ធ្វើឲ្យផ្ដុំទាំងអស់ក្ដៅក្រហាយ ស្រែកគ្រហឹមបញ្ចេញចម្លង
ដីសាហាវ ។

សត្វទាំងអស់មានសេចក្ដីព្រួយបារម្ភ ថ្វីបើអាសំឡីពុំមាន
អានុភាពមកលើវាគ្នា ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ តែវាបានធ្វើឲ្យ
សត្វទាំងអស់ភិតភ័យដល់មហន្តរាយដែលនៅពីមុខវាជានិច្ច។

យប់នោះ អាប្រាជ្ញកេណ្ឌសត្វទាំងអស់ឲ្យចូលក្នុងជ្រុងក
ដើម្បីប្រាប់ដំណឹងពិសេសមួយ ។ ដោយទឹកមុខមិនស្រួល
និងសម្លេងញ័រ ។ អាប្រាជ្ញស្រែកឡើងថា ៖

“សមមិត្ត!” មានរឿងដ៏ចម្លែកមួយបានកើតឡើង គឺអា
សំឡីបានលក់ខ្លួនឲ្យអាមៀង ម្ចាស់ភូមិត្រពាំងស្រក់ហើយ ។
ឥឡូវ អាមៀង បំរុងនឹងមករាយដណ្តើមភូមិសំរែងយកពី
យើង! អាសំឡីជាអ្នកបង្ហាញផ្លូវអាមៀង ។ យើងទាំង
អស់គ្នាដឹងថាអាសំឡីធ្វើនេះដោយការសងសឹកនិងដោយការ
ស្រែកឃ្នានល្មោកអំណាច ។ វាខុសហើយ! សម្លាញ់!
យើងដឹងទៀតថាអាសំឡីបានចូលដៃជាមួយអាស្វិតកាំងពីមុន
មកម៉្លេះ! វាជាចារបុរសរបស់អាស្វិត ។ ក្នុងរឿងវាទាំង
អស់នេះ យើងមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដោយឯកសារដែល
យើងទើបតែរកឃើញ ។ ចំពោះអញ ឯកសារនេះវាគ្រប់
គ្រាន់អាចធ្វើឲ្យយើងជឿបាន ។ តើឯងចាំបានទេ ថានៅ
ពេលប្រតិបត្តិការសឹក “សម្រែងជ័យ” អាសំឡីបានឆ្លៀតរក
កលទាយធ្វើយ៉ាងណាឲ្យយើងចាញ់ ។ ក៏ប៉ុន្តែជាអកុសល
វាពុំបានសម្រេច!” ។

សត្វទាំងអស់កាន់តែញាប់ញ័រនួត ។ អាសំឡីដូចជា
ចិត្តអាប្រក្រតីនិង អយុត្តិធម៌ពេក បើសិនវាបានបំផ្លាញរហាត់

ខ្យល់នេះមែន ។ សត្វទាំងអស់ពុំទាន់ជឿអាប្រាជ្ញាភ្លាម ។
ទេ ។ វាហាក់ដូចជានៅចាំបានថា ឬយ៉ាងហោចណាស់
ក៏វាអាចស្មានបានព្រាវ ។ ថាវាបានឃើញអាសំឡីរត់នាំមុខ
ពួកសត្វទាំងអស់ក្នុងពេលប្របុណ្យជាមួយពូស្វិត ។ វាបាន
នៅជាមួយសត្វទាំងអស់ជានិច្ចក្នុងពេលមានអាសន្ននោះ ។
វាបានលើកទឹកចិត្ត វាបានរុលទៅមុខជានិច្ច ថ្វីបើខ្លងវា
ត្រូវគ្រាប់របស់ពូស្វិតក៏ដោយ ។ រឿងទាំងអស់នេះធ្វើ
ឲ្យសត្វទាំងអស់ពិបាកយល់ថា អាសំឡីចូលដៃជាមួយពូស្វិត
ណាស់ ។ សូម្បីតែអាប្រាជ្ញដែលមិនសូវចេះនិយាយស្តីក៏
ពិបាកនឹងយល់ដែរ ។ អាប្រាជ្ញដេកស្ងៀម ជើងមួយបត់
ដាក់ក្រោមខ្លួនតែងឆ្មើហើយខំប្រឹងគិត អំពីពាក្យយោសនា
របស់អាប្រាជ្ញ ។

“អញដូចជាមិនទាន់ជឿ” វាពោលឡើង « អាសំឡីបាន
តស៊ូយ៉ាងអង់អាចជាមួយយើង អញឃើញច្បាស់ណាស់ ។
យើងបានទាំងឲ្យឋានន្តសេក្តិវា ជារបស់បុរសថ្នាក់ទីមួយផង
ក្រោយពីការប្របុណ្យ ”

“ខុសទេ សម្លាញ់! ព្រោះឥឡូវយើងបានរកឃើញ
រឿងពិតក្នុងឯកសារសម្លាញ់ដែលវាបានសរសេរទុកថាវាបាន
ល្អងយើងឲ្យធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់អាស្វិត”